SVOBODA
Founded in 1893 in Jersey City, NJ
Published by the Ukrainian National Association

www.svoboda-news.com

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Пам'ятаймо про Україну!

Рік 117, ЧИСЛО 44, П'ЯТНИЦЯ, 29 ЖОВТНЯ 2010 РОКУ 1893 Vol. 117, No. 44, FRIDAY, OCTOBER 29, 2010 $1.00

Пам'ятаймо про Листопадовий чин

Едвард Козак. „Львів. 1 листопада".

День 1 листопада записаний в історії України двоякими буквами – радости та смутку. До радісних днів треба зачислити „Листопадовий чин" 1 листопада 1918 року у Львові, внаслідок якого було утворено Західньо-Українську Народну Республіку (ЗУНР).

Та нічого вагомого у житті народів не здійснюється без причин. Цьому передує цілий ряд подій.

Коли на початку 1918 року появились наглядні ознаки упадку Австро-Угорської імперії, західні українці, беручи за приклад своїх східніх братів, які 22 січня 1918 року проголосили державну незалежність у Східній Україні, почали підготування до формування української держави на західньо-українських землях. Народний комітет, що був екзекутивою національно-демократичної партії в Галичині, скликав у половині вересня 1918 року довірочну нараду українських старшин австрійської армії. Вони створили Військовий Комітет, якого завданням було зформувати збройну силу, необхідну для віднови української державности.

18-19 жовтня 1918 у Львові відбулися збори всіх українських депутатів австрійського парляменту і українських членів галицького та буковинського соймів. До участи у нараді були запрошені по три представники від основних політичних партій Галичини і Буковини, ієрархи греко-католицького духовенства. На цих зборах було обрано Українську Національну Раду, яка стала представницьким органом українського народу в Австро-Угорщині. 19 жовтня 1918 УНРада проголосила Українську державу на всій українській етнографічній території Галичини, Буковини та Закарпаття: „Волею українського народу утворилась на українських землях колишньої австро-угорської монархії Українська Держава". І закликала національні меншости вислати своїх представників до УНРади. Президентом УНРади було обрано Євгена Петрушевича.

В свою чергу, польські політичні діячі 28 жовтня 1918 року створили у Кракові т. зв. Польську Ліквідаційну Комісію, яка мала 1 листопада прибути до Львова і за допомогою військових частин захопити владу в краї. 31 жовтня 1918 року на спільному засіданні членів УНРади і Військового Комітету було вирішено взяти владу в місті збройним шляхом.

Повстання розпочалось о 4 год. ранку. Українські частини, які нараховували 60 старшин і 1500 вояків, зайняли ратушу, намісництво, головну пошту, поїздову станцію, банк. Над ратушею і намісництвом було піднято синьо-жовті прапори. 1 листопада 1918 року о 7-ій год. ранку сотник Дмитро Вітовський склав звіт Костеві Левицькому про те, що влада у Львові повністю перейшла до УНРади. Розпочався період становлення української державности у західньо-українських землях.

Ця історична подія в Галицькій землі назавжди закарбувала незнищиму волю всього українського народу до державної незалежности. Це також посилило ідеологічні позиції українських самостійників на східніх землях України й без сумніву причинилося до проголошення в Києві 22 січня 1919 року Акту державної злуки всіх українських земель.

Пригадуючи Листопадовий зрив, памятаймо про ідеал, за котрий боролися та гинули лицарі Листопаду. Вони загинули, щоб простелити шлях майбутнім поколінням до здійснення століттями омріяного ідеалу – незалежної держави України. Треба завжди

(Закінчення на стор. 3)

Офіційна візита Прем'єр-міністра Канади в Україну була успішною

Президент України Віктор Янукович (зліва)і Прем'єр-міністер Канади Стівен Гарпер перед почесною вартою в Києві 25 жовтня.
Фото: інтернет-представництво Президента України

КИЇВ. — У Києві з офіційною дводенною візитою 25-26 жовтня перебував Прем'єр-міністер Канади Стівен Гарпер. Він зустрівся з Президентом Віктором Януковичем, а також з опозиційними політиками, представниками ділових кіл та неурядових організацій, журналістами і студентами.

Україна прагне найближчим часом підписати Угоду про вільну торгівлю з Канадою, що активізує економічні взаємини між двома країнами.

Про це заявив В. Янукович після зустрічі з С. Гарпером у форматі „віч-на-віч" 25 жовтня.

„Лібералізація торговельних взаємин дасть можливість значно розширити зовнішні ринки: Україні – на просторі Північної Америки, Канаді – на Евро-азійському просторі", – зазначив він.

Чергове коло переговорів стосовно створення зони вільної торгівлі відбудеться в Отаві в середині грудня. В України з Канадою – традиційно дружні стосунки. С. Гарпер відзначив, що Україна є Батьківщиною понад 1 млн. канадців українського походження. „Канада завжди дуже пишалася своїми відносинами з Україною, зокрема з часу здобуття вашою державою незалежности".

Тим часом, якщо представники української влади традиційно більше говорили про економіку, то канадський прем'єр звернув увагу на проблеми з демократією в Україні та гуманітарні питання.

С. Гарпер під час зустрічі з журналістами заявив, що говорив з В. Януковичем про дотримання в Україні фундаментальних цінностей свободи і демократії. „І я почув від Президента Віктора Януковича запевнення, як від нього особисто, так і від українського уряду, що фундаментальні цінності, традиції свободи і демократії в Україні дотримуються", – зазначив прем'єр Канади.

Інша дискусійна для української влади тема, порушена канадською стороною – Голодомор. Канада визнала його геноцидом проти українського народу, тоді як Партія Реґіонів має іншу думку з цього приводу.

В. Янукович 25 жовтня знову повторив, що вважає це злочином Йосифа Сталіна та його влади, спрямованим не лише проти українців: „Ми завжди будемо засуджувати той режим – сталінський, який в ті роки зробив цей злочин. Голодомор – жахливий випадок в історії українського народу, в історії сусідніх з Україною народів – Білорусі, Росії, Казахстану. Це дійсно був цілеспрямований злочин проти власного народу", – зазначив він.

Головним наслідком візити став підписаний Меморандум про взаєморозуміння щодо обміну молоді. Цей документ, запевнив прем'єр-

(Закінчення на стор. 3)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

США радять внести зміни до закону про судоустрій

КИЇВ. — США закликають український парлямент дослухатися до рекомендацій Венеціянської комісії Ради Европи щодо Закону України „Про судоустрій і статус суддів". Про це повідомив 26 жовтня Посол США в Україні Джон Тефт під час круглого столу „Судова реформа в Україні та світові стандарти незалежности судової влади" у Києві. „Цей закон – важливий крок уперед для України. Однак, Венеціянська комісія має до закону низку зауважень, тому ми вважаємо, що дуже важливо для Верховної Ради врахувати ці зауваження і внести відповідні зміни до закону", – наголосив Дж. Тефт. Посол також зазначив, що „у США прийнято вважати, що верховенство права є основою будь-якого демократичного суспільства. Реформування судової системи і підвищення довіри до цієї гілки влади дуже важливе для нормального функціонування суспільства. Такі реформи дуже важливі і для кожного українця", – додав Дж. Тефт. Верховна Рада України ухвалила Закон „Про судоустрій і статус суддів" у липні цього року. У жовтні Венеціянська комісія Ради Европи оприлюднила висновки щодо закону про судоустрій, в яких наголосила на необхідності розширення повноважень Верховного суду. *(Радіо „Свобода")*

„Наша Україна" приєдналася до ініціятиви „Стоп фальсифікації!"

КИЇВ. — Партія „Наша Україна" 26 жовтня заявила про приєднання до ініціятиви „Стоп фальсифікації!". „Наша Україна" вітає зусилля своїх колеґ з інших патріотичних партій, які домовились боротись проти фальсифікацій влади на виборах у рамках створеного комітету „Стоп фальсифікації!". Ця ініціятива повністю відповідає логіці й духові загальноукраїнської кампанії „Владу під контролю!", яку започаткувала й реалізує „Наша Україна". Спільні цілі на цих виборах – не дозволити антиукраїнським силам встановити контролю над місцевою владою в Україні, і спільний ворог – фальсифікатор, – наголошують „нашоукраїнці". Тому вони приєднуються до дій у рамках ініціятиви „Стоп фальсифікації!" і братимуть активну участь у спільних зусиллях, спрямованих на проведення чесних та демократичних виборів. 25 жовтня вісім опозиційних партій – „Батьківщина", „Громадянська позиція", „За Україну!", Партія захисників Вітчизни, „Реформи і порядок", „Свобода", Українська народна партія, „Українська плятформа" заявили про створення Комітету захисту голосів виборців „Стоп фальсифікації!". Головними завданнями комітету стануть перевірки виборчого процесу, збирання й систематизація інформації про виборчі махінації і фальсифікації, що застосовуються владою по всій країні, донесення інформації про ці фальсифікації до української та міжнародної спільноти, координація дій у день голосування з метою забезпечення чесного підрахунку голосів, спільні дії, у тому числі акції протесту, для захисту волевиявлення виборців. *(УНІАН)*

В. Янукович визнав, що в Україні порушуються права людини

КИЇВ. — Верховна Рада і Кабінет міністрів мають якнайшвидше завершити процес уніфікації національного законодавства за европейськими правозахисними мірилами. Про 22 жовтня це заявив Президент Віктор Янукович у своєму зверненні з нагоди 60-ої річниці підписання Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, повідомила прес-служба Президента: „Не стану заперечувати того, що зроблено і чимало кроків у напрямку забезпечення прав і свобод українських громадян. Серед яких – й можливість оскаржувати судові рішення в Европейському суді з прав людини. Але ми мусимо оцінювати ситуацію з захистом прав людини глибше і системніше, – зазначив він. – Я переконаний, що Україна має всі можливості за рік-два істотно покращити ситуацію з дотриманням мірил, передбачених Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод. Україна мусить позбутися, і вона позбудеться статусу держави, в якій реґулярно порушуються основні права людини". *(„Українська правда")*

Відзначили річниці депортації українців з Польщі та вивезення галичан у Сибір

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК. — 23 жовтня в Івано-Франківську відзначили сумну сторінку історії – депортацію етнічних українців з території Польщі у 1944-1947 і 1951 роках. За словами Григорія Керниці, і Степана Криницького, керівників суспільно-культурних товариств „Надсяння" та „Лемківщина", люди, які більш як 65 років тому були насильно вивезені зі своїх земель, до цього часу добиваються справедливого визначення статусу репресованих та просять спрощеної системи перетину кордонів, аби час від часу провідувати могили предків. Поминальні заходи проходять і в інших місцях компактного проживання депортованих українців. Учасники в Рогатині ухвалили звернення до Президента, Голови Верховної Ради, Прем'єр-міністра, в якому сказано, що депортацію досі не засуджено на загальнодержавному рівні в Україні та Польщі, не вирішено питання з компенсацією збитків, яких зазнали переселенці. 24 жовтня проведено заходи в Івано-Франківську „Спецпоселенці", які нагадали, що в жовтні 1947 року почалося насильне вивезення до Сибіру мешканців Західньої України – учасників визвольних змагань, сімей воїнів УПА. Відбулася конференція до Дня скорботи та було освячено місце встановлення каплички репресованих. *(„Радіо „Свобода")*

БЮТ бльокував Раду через Д. Табачника

КИЇВ. — Фракція Бльоку Юлії Тимошенко (БЮТ) заблокувала трибуну Верховної Ради з вимогою не допустити до виступу міністра освіти Дмитра Табачника. Про це заявив перший заступник глави фракції БЮТ Андрій Кожем'якін. „Мотивуючи свою вимогу, наші депутати сказали, що ця людина є головним українофобом, ця людина розколює українське суспільство, ця людина ненавидить українську історію і український народ", – зазначив він. „Фракція також прийняла рішення, що ця людина, поки вона буде займати посаду міністра, робити все, щоб вона у Верховній Раді ніколи не виступила". Також А. Кожем'якін зазначив, що віце-прем'єр Сергій Тігіпко не з'явився до Верховної Ради, як того вимагала фракція БЮТ. *(„Українська правда")*

Кожен п'ятий українець готовий продати свій голос

КИЇВ. — Понад п'ята частина населення України готова продати свій голос на місцевих виборах, що відбудуться 31 жовтня. Про це свідчать висліди дослідження, проведеного мережею „Опора" і фондом „Демократичні ініціятиви" 3-15 жовтня. Одним з питань дослідження було: „Чи готові Ви особисто продати свій голос за гроші?". 67.7 відс. опитаних вважають, що вони не готові зробити такий учинок. 2.8 відс. висловили готовність продати голос за будь-які гроші. 21 жовтня голова правління мережі „Опора" Ольга Айвазовська сказала: „Якщо влаштує сума підкупу, то піти на таке порушення можуть 9.7 відс. опитаних, а 9 відс. мають намір продати свій голос, оскільки все одно збиралися голосувати за даного кандидата. Таким чином, у сумі виходить, що близько 21 відс. українців готові за гроші віддати свій голос на виборах". Відповідаючи на питання про причини, що спонукали людей продавати свій голос, опитані називають складну матеріяльну ситуацію (42.3 відс.), байдужість до всіх кандидатів (34.6 відс.) прагнення заробити на усьому (15.5 відс.). Усього було опитано 2,011 осіб за вибіркою, що представляє доросле населення України. (*„Українска правда")*

Европарлямент відклав резолюцію щодо України

СТРАСБУРҐ, Франція. — Европарлямент відклав розгляд резолюції щодо України на наступну сесію, яка має відбутися 10-11 листопада у Брюселі. За таку пропозицію під час голосування 20 жовтня на сесії у Страсбурзі висловилися 317 депутатів, проти – 270. З пропозицією відкласти голосування виступив депутат Ганес Свобода (проґресивний альянс соціялістів та демократів, Австрія). Його пропозицію також підтримав провідник европейських консерваторів Міхал Томаш Камінський.„ Буде мудро з нашого боку відкласти голосування на наступну сесію", – сказав він. Шість груп Европарляменту запропонували свої проєкти резолюції після чого чотири групи змогли домовитися про компромісний варіянт документа. 20 жовтня у Европарляменті відбулися дебати щодо ситуації в Україні. (*УНІАН)*

Уряд ухвалив проєкт угоди

КИЇВ. — Уряд ухвалив проєкт угоди між Кабінетом міністрів України та урядом Російської Федерації про міжреґіональне та прикордонне співробітництво між Україною та Росією. Відповідне розпорядження уряд прийняв на своєму засіданні 20 жовтня. Підписати зазначену угоду уряд уповноважив міністра реґіонального розвитку та будівництва Володимира Яцубу під час проведення сьомого засідання комітету з питань економічного співробітництва українсько-російської міждержавної комісії. Підписання угоди сприятиме розвиткові торговельно-економічного, науково-технічного, соціяльного, культурного, гуманітарного співробітництва між реґіонами України та Російської Федерації. *(„День")*

Україна – на 134-му місці в світовому індексі сприйняття корупції

КИЇВ. — Україна посідає 134-е місце в світовому індексі сприйняття корупції, оприлюдненому міжнародною організацією „Transparency International". Всього в списку 178 країн. 134-ту сходинку Україна розділила з такими країнами, як Азербайджан, Гондурас, Зімбабве, Тоґо, Сієра-Леоне. При цьому Україна поліпшила свої позиції порівняно з минулим роком, коли була на 146-му місці. Індекс сприйняття корупції в Україні складає 2.4 бала порівняно з минулорічним 2.2. Серед країн з найгіршим індексом сприйняття корупції – Ірак, Афганістан, М'янмар і Сомалі. Данія, Нова Зеляндія та Сінґапур посідають перше місце як країни найменш уражені корупцією. США посіли 22-ге місце, вперше за історію дослідження не потрапивши до першої двадцятки. Росія порівняно з попереднім роком опустилася на вісім позицій і зайняла 154 місце. Організація „Transparency International" наголошує, що її дослідження „Індекс сприйняття корупції" не вимірює наявність корупції – воно вимірює сприйняття наявности корупції серед урядовців і політиків, як її бачать експерти і представники ділових кіл в окремих країнах. Тож перша країна в списку не обов'язково вільна від корупції, а остання серед тих, які досліджували, – не обов'язково найкорумпованіша у світі. Вирішальним є саме індекс, що аналізується за шкалою від 0 до 10, де 0 – найвищий рівень сприйняття корупції, 10 – найнижчий. *(Радіо „Свобода")*

КПУ є опозицією, яка тимчасово співпрацює з Партією Реґіонів

ДОНЕЦЬК. — „Комуністична партія України (КПУ)– опозиційна партія, яка тимчасово співпрацює з Партією Реґіонів", – сказав 26 жовтня провідник КПУ Петро Симоненко. „У нас з Партією Реґіонів не союз, а тимчасове співробітництво для вирішення конкретних питань. Скільки триватиме це, важко сказати", – сказав він. П. Симоненко пояснив, що КПУ прийняла „дуже політично зважене рішення – участь в коаліції". 4 жовтня у Верховній Раді провідники трьох фракцій – Партії Реґіонів, Компартії України і Бльоку Володимира Литвина – підписали нову угоду про формування парляментської більшости „Стабільність і реформи". *(Радіо „Свобода")*

Відбулася конференція Асоціяції Кредитних Спілок Америки

Марія Климчак

ВАШІНҐТОН. – Національна Асоціяція Федеральних Кредитних Спілок Америки 19-23 вересня провела свою чергову конференцію, у співпраці з Конґресовим Українським Кокусом (Congressional Ukrainian Caucus).

У ході конференції були висвітлені питання подолання кризових явищ в загальнонаціональному маштабі, обговорено ролю кредитних спілок, де йшлося про координацію зусиль кредитівок щодо втілення нових реформ, головною з яких є інвестування в громаду та захист її інтересів.

Українську Американську Федеральну кредитову спілку „Самопоміч" на цьому форумі представляли президент та виконавчий директор кредитівки і голова Централі Українських Кооператив Америки (ЦУКА) Богдан Ватраль, президент дирекції кредитівки Михайло Кос та віце-президент дирекції і президент Української Світової Кооперативної Ради Ігор Ляшок.

Сьогодні відомо, що стан економіки буде в центрі уваги під час виборів до Конґресу США у листопаді. Незадоволення виборців економічною ситуацією визначить рівень довіри до Республіканської і Демократичної партій. Комітет Сенату США вивчає способи сприяння інвестицій у коштовні державні проєкти. Спілкування з конґресменами фінансистів української громади засвідчує присутність впливу етнічної групи на державну законодавчу та виконавчу влади країни з метою ухвалення вигідних для неї рішень. Одночасно – це і вірність клясичним кооперативним принципам. Завдяки талановитому керівництву, чесності й прозорості у діяльності, „Самопоміч" має повну довіру своїх членів, яка є найкращим свідоцтвом професійности. Чимало конґресменів, представників Українського Кокусу, особисто знайомі з дирекцією кредитівки, відвідували цю установу під час зустрічей з громадою у Чикаґо та у штаті Ню-Джерзі.

Конґресовий Український Кокус – це неформальне об’єднання декількох десятків американських конґресменів, в основному неукраїнського походження, що лобіює інтереси України у вищих ешелонах влади США. Серед конґресменів – Майк Квиглі, Сандер Левін, Курт Велдон, Марсі Кептур, Росков Бартлет, Роберт Ендрюс, Говард Берман, Корін Бравн, Джім Ґерлак, Моріс Гінчі, Денніс Кусініч, Майкл МакНалті, Ненсі Пелосі, Яна Шаковська – усіх понад 40. Щодо безпосереднього зв’язку представників українського лобі зі своєю батьківщиною, то слід зазначити, що в результаті дій її лобістських структур, США одними з перших визнали незалежність України.

Працюючи над реформами, конґресмени вивчають досвід кооперативних фінансових установ, серед яких є й українська кредитна кооперація. Сюди входять 16 кредитних спілок з активами понад 2.5 млрд. дол., об’єднаних у ЦУКА.

„Надаючи якісні фінансові послуги, кредитівка „Самопоміч" сприяє збереженню української ідентичности у дуже складних умовах конкурентного оточення", – вважає Б. Ватраль. На запитання, чи криза зачепила кредитівки, він відповів: „Криза вплинула на всі фінансові установи. У США 293 банки були ліквідовані у 2009-2010 роках. Наше правління і виконавча дирекція завжди професійно й успішно працювали на створення успішної установи, спроможної вижити в сьогоднішню кризу. На відміну від інших установ, у цьому році ми збільшили нашу підтримку громади. Ми вдячні членам кредитівки за їхню співпрацю і довір’я, завдяки яким ми змогли

(Закінчення на стор. 10)

Провідники Української Американської Федеральної кредитової спілки „Самопоміч"на зустрічі з сенаторами США від штату Ілиной (зліва) сенатор Роланд Бурис, Михайло Кос, Богдан Ватраль і сенатор Ричард Дурбин.

КУК просив прем’єра Канади звернути увагу на проблеми України

Перед візитою Прем’єр-міністра Канади Стівена Гарпера до України Конґрес Українців Канади надіслав до „Свободи" повідомлення про звернення до С. Гарпера з проханням звернути увагу на проблеми, що виникли в Україні. Отримане повідомлення вміщено нижче.

ОТАВА. – Конґрес Українців Канади (КУК) 19 жовтня позитивно оцінив повідомлення про те, що Прем’єр-міністер Канади Стівен Гарпер завітає до України з дводенною візитою 25 та 26 жовтня.

Президент КУК Павло Ґрод заявив: „Ми задоволені, що метою візити є підтримання демократичних цінностей та Евроатлантичної інтеґрації України. Не менш важливою є потреба вести відкритий та ввічливий діялог про порушення людських прав, які відбуваються останнім часом в Україні. З цієї точки зору візита С. Гарпера до України є просто необхідною".

П. Ґрод та представники деяких українсько-канадських громадських організацій, які входять в КУК, супроводжуватимуть Прем’єр-міністра. Крім зустрічі з Президентом України Віктором Януковичем, С. Гарпер зустрінеться з опозиційними політиками, керівниками ділових кіл, журналістами, студентами та представниками неурядових організацій.

Під час зустрічей з Прем’єр-міністром представники КУК наполягали, що двосторонні взаємини з Україною у сферах торгівлі та інвестицій можуть бути побудовані тільки тоді, коли сторони дотримуватимуться своїх зобов’язань в сферах людських прав та демократичних свобод.

Йдеться про збереження суверенітету, захист стратегічно-важливого державного майна й промисловости та територіяльної цілісности України; дотримання Конституції й визнання верховенства закону; демократичні права й антикорупційні заходи; оборону основних свобод: слова, засобів масової інформації, релігії, мирних і вільних зібрань громадян; підтримку особистих зв’язків між громадянами України й Канади; розвиток української національної ідентичности шляхом відкритого діялогу про історію, культуру та мову народу України.

Конґрес Українців Канади

Пам’ятаймо...

(Закінчення зі стор. 1)

пам’ятати та переказувати молодшим, що самопожертви багатьох поколінь у здобутті та творенні Незалежної України треба охороняти і скріплювати.

До скорботних подій треба вписати 1 листопада 1944 року, коли невмолимий ангел смерти на Святоюрській горі у Львові перетяв нитку страждального життя і боротьби за Церкву і народ Митрополита Андрея Шептицького.

Не стало Провідника Премудрости Божої, Князя Української Греко-Католицької Церкви, Мойсея українського народу, що завжди у найважчих хвилинах звертав до нього свої стривожені серця. Не стало благодійника багатьох, не стало Великого Благоугодного Мужа, що печать його духа назавжди залишилася в усіх проявах релігійно-церковного і суспільно громадського життя українського народу. Не стало серцем чистого учителя правди, котрого шанував і поважав не тільки український народ, але й інші народи. Не стало людини глибокого розуму, відданости своїй пастві і Церкві, мецената української культури і науки та опікуна української молоді.

З його смертю не стало світила, що освічувало життєвий шлях народу. Повіяло пусткою. Хто стане в обороні народу, хто вкаже йому шлях і поведе назустріч кращому майбутньому, коли його Провідника-Мойсея не стало?

З тих подій ми мусимо витягнути ті правди і науки, що допоможуть тепер і в майбутньому зберегти Україну та її народ до кращого майбуття в XXI ст.

Х. В- Ф

Офіційна...

(Закінчення зі стор. 1)

міністер Канади, дозволить молоді обох країн простіше подорожувати між Україною та Канадою, працювати на їх територіях.

Наступна мета, яку оголосив В. Янукович – досягти безвізового режиму з Канадою. Було домовлено про збільшення авіолетів між Україною та Канадою. *(„Голос Америки", Бі-Бі-Сі)*

Прем’єрові Канади розповіли про фальсифікації на Львівщині

ЛЬВІВ. – Провідник обласної організації Всеукраїнського об’єднання „Батьківщина" Роман Ілик 26 жовтня передав Прем’єр-міністрові Канади Стівенові Гарперові звернення, у якому просив дати оцінку діям української влади з фальсифікації місцевих виборів на Львівщині.

У зверненні йдеться: „Попри гучні обіцянки Президента України Віктора Януковича про проведення чесних та демократичних виборів в Україні, на Львівщині відбувається відверта фальсифікація виборчого процесу. Під іменем „Батьківщини" зареєстровано фальшиві списки, у яких кандидатами зареєстровано осіб, які не мають жодного стосунку до „Батьківщини", а є прихильниками провладної партії. Усі вони дали обіцянку, що, отримавши депутатський мандат, будуть працювати з владою.

Якщо цей сценарій влади буде здійснено, відбудеться захоплення Партією Реґіонів органів місцевого самоврядування Львівщини, понад 90 відс. виборців якої у другому турі президентських виборів голосували проти В. Януковича.

Уже чимало авторитетних міжнародних організацій, зокрема Европейська народна партія, що є найбільш впливовою правоцентристською партією в Европі, назвали ганебними такі дії української влади. Ми звертаємося до Вас з проханням дати свою оцінку діям української влади з фальсифікації місцевих виборів і не допустити, щоб у нашій державі відбулося згортання демократії і свободи волевиявлення громадян", – йдеться у зверненні до прем’єра Канади. *(УНІАН)*

АМЕРИКА І СВІТ

США занепокоєні іранським фінансуванням уряду Афганістану

КАБУЛ, Афганістан. — 25 жовтня Президент Гамід Карзай визнав, що його уряд отримує великі суми готівкою від Ірану. Утім, він заявив, що ці гроші є прозорою та цілком леґальною формою іранської допомоги його урядові, і що США роблять подібні виплати. Г. Карзай зазначив, що Іран надає 975 тис. дол. двічі на рік на потреби уряду його країни. Також він зазначив, що урядові Барака Обами про цю допомогу має бути відомо: „Я про це говорив з Президентом Джорджем Бушем у Кемп-Дейвиді. Ми нічого не приховуємо. Ми дуже вдячні іранському народові за його допомогу. Якщо вам потрібні деталі, ми їх надамо". Г. Карзай був змушений це визнати після того, як газета „Ню-Йорк Таймс" опублікувала інформацію про те, що голова його уряду Умар Даудзай отримує гроші від Ірану на підтримку інтересів цієї країни в Афганістані. Державний департамент США висловив занепокоєння у зв'язку з оприлюдненням цієї інформації. Речник Державного департаменту США Филип Кравлі зазначив: „Ми дамо можливість афганському урядові пояснити, як вони використовують фінансову допомогу від інших країн. Але ми скептично ставимося до мотивів Ірану, враховуючи історію цієї країни у дестабілізації реґіону". Він став на захист фінансової допомоги, яку надає США. Як пише „Ню-Йорк Таймс", цитуючи анонімні джерела, мета фінансової допомоги Ірану – погіршити взаємини між афганцями та США і НАТО. Іранське посольство в Афганістані називає звинувачення безглуздими. *(„Голос Америки")*

А. Меркель не підтримує поспішного зближення НАТО з Росією

БЕРЛІН. — Канцлер Німеччини Анґела Меркель під час своєї розмови з Генеральним секретарем НАТО Андерсом Фоґом Расмусеном 22 жовтння заявила, що не підтримує поспішного зближення Північноатлантичного альянсу з Росією. А. Меркель вважає, що сторони не повинні вимагати один від одного занадто багато чого. За словами Канцлера Німеччини, участь Президента Росії Дмитра Медведєва в зустрічі НАТО, яка відбудеться 19 листопада в Лісабоні, вже є великим кроком вперед. Також А. Меркель наголосила, що для початку Росія і НАТО повинні провести спільну аналізу ймовірних загроз, і лише після цього можна буде визначити низку сфер, у яких можливе співробітництво між Росією і Північноатлантичним альянсом. Нагадаємо, 1 жовтня Генеральний секретар НАТО А. Ф. Расмусен заявив, що позитивне майбутнє Росії пов'язане з співпрацею з НАТО і Евросоюзом, а також заявив про бажання бачити Росію і Грузію у мирі та гармонії один з одним. *(„Кореспондент")*

У Вашінґтоні оцінюють позиції України на міжнародній арені

ВАШІНҐТОН. — 21 жовтня відбувся 11-ий щорічний форум з серії „Україна на шляху до зрілої державности". Головною темою цьогорічної дискусії були взаємини України з іншими країнами світу, зокрема Німеччиною та Росією. На конференцію з'їхались представники української влади та опозиції, аналітики та громадські діячі з Німеччини, Росії та США. Під час дискусій часто звучали кардинально-протилежні погляди на сучасний стан міжнародної політики України. Експерти оцінювали діяльність нової української влади та розмірковували про можливості Києва стосовно европейської інтеґрації. Деякі учасники форуму наголошували на тому, що останні тенденції до згортання демократичних свобод не сприятимуть такій інтеґрації і відкидають Україну назад у її демократичному поступі. Західні високопосадовці зазначили, що світ сьогодні уважно спостерігає, чи пройдуть чесно і прозоро місцеві вибори в Україні. Від цього значною мірою залежатиме, якою буде політика ЕС та США щодо України. *(„Голос Америки")*

ООН закликає до рівноправ'я жінок у світі

ВАШІНҐТОН. — Організація Об'єднаних Націй 20 жовтня поновила заклик щодо гендерного рівноправ'я з наближенням 10-ої річниці від часу прийняття Резолюції про права жінок. Фонд Народонаселення ООН у щойно оприлюдненому щорічному звіті за 2010 рік вказує на важливість надання підтримки жінкам в процесі одужання від пережитих ними військових конфліктів. У звіті згадано кілька країн, в яких жінки отримали більше прав й можливостей і в результаті це допомогло народам тих держав зцілитися від пережитих насильств і стихійних лих. При цьому вказано на Гаїті, Ірак, Уґанду і палестинські території. У звіті говориться про випадки насильства над жінками і заохочується уряди країн до надання жінкам рівних з чоловіками прав. Це, як зазначено, є основа-основ для забезпечення довготривалого розвитку і безпеки в цих країнах. З нагоди 10-ої річниці Резолюції Ради Безпеки ООН, де засуджується насильство проти жінок і дівчат під час збройних конфліктів, ООН закликає до надання їм більшої ролі в процесі мирних переговорів і пост-конфліктній відбудові. *(„Голос Америки")*

Посадником Москви став союзник В. Путіна

МОСКВА. — Міська рада Москви 21 жовтня затвердила новим посадником столиці близького союзника Володимира Путіна Сергія Собяніна, який був заступником прем'єр-міністра і головою апарату російського уряду. Міська рада, в якій домінує партія В. Путіна „Єдіная Росія", схвалила кандидатуру С. Собяніна, який з 2005 року був головою адміністрації В. Путіна, переважною більшістю голосів. С. Собянін замінить на посаді Юрія Лужкова, якого Президент Дмитро Медведєв звільнив після 18 років на посаді. С. Собянін народився 21 червня 1958 року в селі Няксімволь в Ханти-Мансійському автономному окрузі в Тюменській області. В січні 2001 року обраний губернатором Тюменської области, того ж року В. Путін забрав його до Москви, призначивши головою президентської адміністрації. У травні 2008 року став заступником прем'єр-міністра. С. Собянін сказав перед голосуванням, що корупція, надмірна бюрократія та неефективність підірвали пострадянське відродження Москви, і пообіцяв вирішити всі ці три проблеми. Оглядачі кажуть, що призначення С. Собяніна ще більше посилить контролю В. Путіна у владі перед президентськими виборами 2012 року, на яких, як натякнув В. Путін, він спробує повернутися у Кремль. Перед попередніми виборами деякі російські експерти припускали, що С. Собянін кандидуватиме у президенти, але він натомість керував виборчою кампанією Дмитра Медведєва. *(Бі-Бі-Сі)*

У Грузії заступника міністра „зняли"за незнання рідної мови

ТБІЛІСІ, Грузія. — Головною причиною звільнення міністра економіки Грузії Урузмага Каркусова стало незнання грузинської мови, заявили 22 жовтня в Міністерстві економіки Грузії.„Рішення про звільнення У. Каркусова міністер Віра Кобалія прийняла з декількох причин, – заявили в цьому відомстві. – Серед них головною є незнання грузинської мови, у зв'язку з чим він не міг вести переговори грузинською мовою. Ще однією причиною звільнення У. Каркусова є діяльність в опозиційній партії „Наші" і від'їзд в одне з відряджень без дозволу міністра". *(„Українська правда")*

В Іраку засудили до страти Т. Азіза

БАГДАД, Ірак. — Верховний суд Іраку ухвалив смертний вирок колишньому віце-прем'єрові та екс-міністрові закордонних справ Тарікові Азізові. Під час правління Садама Гусейна його вважали правою рукою диктатора. Судді визнали Т. Азіза винним у розправі над мусульманами-шиїтами у 1999 році і засудили до найвищої міри покарання. Зараз колишній віце-прем'єр перебуває у в'язниці. Торік його засудили до сімох років позбавлення волі – за причетність до насильства над курдами у 1980-их роках. Коли саме виконають вирок суду – поки щоневідомо. Т. Азізу зараз 74 роки, він переніс інсульт і сильно хворіє. *(„5-канал")*

Реформа МВФ і валютне перемир'я

ҐЕОНҐЮ, Південна Корея. — Міністри фінансів країн Великої Двадцятки на зустрічі у Південній Кореї вирішили реформувати Міжнародний валютний фонд (МВФ), аби країни, що розвиваються, отримали там більший вплив. Країни, економіка яких розвивається швидкими темпами, отримають близько 6 відс. голосів і більше місць у виконавчій Раді МВФ за рахунок країн Західної Европи, які втратять два місця. США залишають за собою право вето щодо ключових рішень МВФ. Такі рішення вимагають 85 відс. голосів, тоді як Вашінґтон має 17 відс. у системі голосування МВФ. Міністри також домовилися про більш ринкові способи реґулювання своїх валют і погодилися утриматися від девальвації своєї валюти. Китай критикували за те, що він стримував юань, аби утримати конкурентоспроможність свого експорту. Угоди вдалося досягти на тлі заяв про валютну війну. Низькі облікові ставки у США змусили інвесторів шукати прибутків у країнах, що розвиваються, в результаті чого їхні валюти почали рости, що загрожує їхній конкурентоспроможності. Оглядачі кажуть, що незрозуміло, чи нова угода змінить валютну політику тих країн. *(Бі-Бі-Сі)*

В Европі розповіли, що не готові пробачати Україні

БРЮСЕЛЬ, Бельгія. — Европейський союз (ЕС) готовий до компромісів з Україною з усіх питань, крім порушення демократичних свобод. Про це заявив комісар ЕС з питань розширення та европейської політики сусідства Стефан Фюле. Він зазначив, що в ході дискусії 25 жовтня під час засідання Ради закордонних справ ЕС міністри країн-членів висловилися за те, щоб наступна зустріч ЕС-Україна, яка відбудеться 22 листопада, була успішною. „На зустрічі будуть порушені всі важливі питання, – лібералізація візового режиму, угода про асоціяцію, створення глибокої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі, а також підтримка реформ", – сказав С. Фюле. „Також буде розмова про те, що обговорювалося на минулому тижні в Европейському парляменті", – додав він. 20 жовтня Европарлямент обговорив ситуацію в Україні. Під час цього обговорення багато депутатів висловили стурбованість у зв'язку з повідомленнями про згортання демократії в Україні, обмеження фундаментальних прав, зокрема прав на свободу слова, свободу засобів масової інформації і свободу зборів. С. Фюле зазначив, що демократія – „це питання, в якому ми не є гнучкими, і в якому не може бути компромісів". Комісар також у черговий раз підкреслив, що ЕС зацікавлений в успішній зустрічі з Україною і в подальшому розвитку двосторонніх взаємин. *(„Українська правда")*

Польща затвердила новий газовий договір з Росією

ВАРШАВА, Польща. — Уряд Польщі 26 жовтня затвердив новий договір з Росією на доставу газу, який передбачає збільшення доставки газу з 7.45 млрд. до 10 млрд. кубометрів. Польська влада ініціювала перегляд затвердженого урядом у лютому 2010 року договору – після того, як Европейська комісія у травні висловила свої зауваження до документу. Еврокомісія вимагала анулювати надання „Газпромові" ексклюзивного права на використання польської частини Ямальського газопроводу, що порушує европейське законодавство. Польща вирішила обмежити 2022 роком дію нового документу, який раніше визначав умови газових достав до 2037 року і транзиту російського газу до Німеччини до 2045 року. *(УНІАН)*

АКТУАЛЬНА ТЕМА

Українську зовнішню та безпекову політику контролює Росія

Тарас Кузьо

Зовнішню та безпекову політику Президента України Віктора Януковича контролює та координує Москва. До цього висновку приходить все більше представників європейських еліт.

Вплив Росії на зовнішню політику України можна прослідкувати у двох сферах.

По-перше, це стосується співробітництва української делеґації в Парляментській асамблеї Ради Европи (ПАРЕ) на чолі з депутатом Партії Реґіонів Іваном Попеску з російською делеґацією. Метою цього співробітництва було пом'якшення критичної складової резолюції ПАРЕ від 5 жовтня.

Водночас підтримка російською делеґацією в ПАРЕ української влади призвела лише до більшої впевнености естонського співдоповідача Майліс Репс у необхідності жорсткої критики на адресу української влади. Представники української та російської делеґацій увесь час звинувачували колишню „помаранчеву" команду в нехтуванні демократією та утисках російськомовних українців.

Ще одним підтвердженням впливу Росії стала зустріч зустріч в Ялті (Yalta European Strategy – YES), яку проводив український олігарх Віктор Пінчук. Зустріч, що тривала з 30 вересня по 3 жовтня, стала першою, на яку Росія вислала потужну делеґацію з представників власних політичних і підприємницьких еліт, в тому числі заступника голови російського уряду Олексія Кудріна.

До делеґації також входив ідеолог „російської модернізації" олігарх Віктор Вексельберґ, хоч на попередніх зустрічах YES російську делеґацію представляли незначні діячі.

Один европейський політик, що відвідав цю зустріч, зауважив: „Тепер европейською інтеґрацією України, мабуть, буде займатися Росія". Попри те, що ці слова були мовлені напівжартома, вони вказали на нову політичну реальність – на бажання Росії тримати руку на пульсі зопвнішньої політики України. В. Янукович погодився з вимогою Росії скасувати членство в НАТО як звнішньополітичну ціль України. Відтак Москва намагається зупинити чи хоча б пригальмувати процес інтеґрації України в Европейський союз. Один російський учасник зустрічі прямо зізнався: „Можете ще трохи погратися у свою евроінтеґрацію, проте все одно опинитесь в нашому Митному союзі".

В. Янукович не розчарував своїх російських гостей і під час своєї промови та відповідей на питання жодного разу не згадав про бажання України вступити в ЄС. Натомість сказав, що „Україна сама буде обирати темпи, форми і методи інтеґрації відповідно своїх національних інтересів".

В. Янукович – перший з чотирьох українських президентів, який не підтримує вступу України в НАТО і не вважає за потрібне публічно деклярувати підтримку курсу на приєднання до ЕС. Крім того, В. Янукович реґулярно іґнорує запити послів країн „великої сімки" щодо проведення зустрічей з ними у Києві.

Такі факти, разом з поступовим відходом від демократії в Україні, на думку члена комітету зовнішніх справ Европейського Парляменту Елмара Брока, означають відсутність інтересу Києва до вступу в ЕС. Напередодні візити В. Януковича до Франції тамтешні експерти дійшли тих самих висновків.

Російський вплив на українську політику безпеки проявляється в трьох сферах.

По-перше, через голову Служби безпеки України (СБУ) Валерія Хорошковського, який усього за вісім місяців свого перебування на цій посаді зробив найбільше для того, щоб зіпсувати міжнародний авторитет України і віру українців та закордонних приятелів України у прихильність В. Януковича до демократії. Резолюція ПАРЕ засудила використання СБУ в політичних цілях.

Під час вересневої візити до Києва я запитував багатьох українських експертів і депутатів Верховної Ради, чому В. Хорошковський до сих пір лишається на своїй посаді. Відповіді полягали в тому, що, з одного боку, він відверто працює на Росію, яка намагається перешкодити европейській інтеґрації України. З іншого боку, він має власні президентські пляни та прагне отримати благословення Москви на те, щоб стати майбутнім „українським Путіним".

По-друге, Москва впливає на Україну через керівника президентської охорони В'ячеслава Заневського, який є громадянином Росії. Відповідаючи на питання журналістів з цього приводу, глава президентської адміністрації Сергій Льовочкін сказав, що їх це не стосується. В. Янукович найняв В. Заневського влітку 2008 року, оскільки, будучи тоді провідником опозиції, не довіряв СБУ чи Управлінню державної охорони (УДО), колишній „дев'ятій службі" Комітету держбезпеки. Це стало закономірним результатом патологічного страху В. Януковича бути вбитим.

Неофіційно В. Заневський є керівником особистої охорони Президента, але його офіційна посада звучить як „позаштатний радник Президента". Залишається таємницею, хто дає платню В. Ваневському, адже він не може отримувати її з державного бюджету.

Фактично В. Заневський є вухами й очима, які все бачать і все чують. Він має доступ до маршруту пересування, телефонних розмов і особистого життя В. Януковича та державних секретів і має змогу встановити підслуховуючі механізми в будь-якому місці, де знаходиться В. Янукович. Було б наївно вірити, що ці дані не передають до Москви.

По-третє, в липні цього року головою державної компанії „Укрспецекспорт", яка займається експортом військового озброєння і має річний обіг в 1 млрд. дол., було призначено Дмитра Саламатіна. Він народився в Казахстані та працював у Росії у 1991-1997 роках. Він є зятем колишнього першого заступника російського прем'єрміністра Олега Сосковця.

Д. Саламатін переїхав до України у 1999 році, а в 2006 та 2007 роках проходив до парляменту за списками Партії Реґіонів. Під час заворушень у парляменті 27 квітня навколо ратифікації угод з Росією щодо подовження терміну перебування Чорноморської фльоти Д. Саламатін бився з опозиційними депутатами. Під час сварки в київському бюрі „Укрспецекспорту" 11 серпня він вдарив свого опонента стільцем.

Зазначені п'ять прикладів підтверджують, що вимоги Москви, які було викладено у відкритому листі російського Президента Дмитра Медведєва до колишнього українського Президента Віктора Ющенка в серпні 2009 року і стосувалися впливу на призначення українських силовиків, виконано і перевиконано В. Януковичем. Ці кроки завадили Україні проводити самостійну зовнішню та безпекову політику.

Круглий стіл про фінанси України

НЮ-ЙОРК. – 14 жовтня Генеральне консульство України у Ню-Йорку спільно з Правничою асоціяцією штату Ню-Йорк провело круглий стіл на тему „Фінансовий сектор України: підприємництво після рецесії". У заході, який проходив у приміщенні консульства, взяли участь представники провідних компаній та юридичних об'єднань США та українського банку „Кредит-Дніпро".

Генеральний консул України в Ню-Йорку Сергій Погорельцев, висловив сподівання на те, що співробітництво між українськими та американськими фінансовими і діловими колами сприятиме розвитку українсько-американського стратегічного партнерства і подальшій взаємовигідній інвестиційній взаємодії.

Зазначалося, що Україна надалі захищатиме інтереси приватного сектору, що, у свою чергу, є основою успішного розвитку країни та відіграє ключову ролю в українській економіці.

Представник Правничої асоціяції Сергій Гошовський у своєму виступі відзначив, що на поточний момент Україна є досить привабливою для чужоземних інвесторів та підкреслив важливість успіху української економіки для провідних підприємницьких кіл. С. Гошовський також коротко зупинився на умовах підприємництва в Україні, висловив власні оцінки та бачення сучасного стану інвестиційного і ділового клімату, шляхів їх вдосконалення.

Відбувся обмін думками щодо основних напрямів розвитку фінансового ринку України, ліквідности банківського сектору, удосконалення законодавчої та нормативної бази для забезпечення ефективної діяльности усіх учасників фондового ринку. Також обговорено вплив зумовлених кризою неґативних тенденцій в національній економіці на діяльність чужоземних компаній в Україні, розглянуто перспективи залучення інвестицій в українську економіку.

Круглий стіл засвідчив значну зацікавленість представників американських ділових кіл та правничих організацій у розширенні взаємовигідного економічного співробітництва США з Україною державою.

Круглий стіл став другим за останній час заходом, організованим за сприяння Асоціяції і спрямованим на зміцнення та розширення двостороннього співробітництва між країнами.

Генеральне консульство України у Ню-Йорку

Патріярх УГКЦ Любомир: „Є дві небезпеки для демократії..."

Київський тижневик „Дзеркало тижня" у ч. 37, з 9-15 жовтня, вмістив статтю Верховного Архиєпископа Української Греко-Католицької Церкви Любомира, кардинала Гузара, присвячену темі виборів до місцевих рад в Україні і тій активній моральній і громадянській позиції виборців, зорема віруючих, котра може оздоровити політичні і загальносуспільне життя України. Нижче подаємо найхарактерніші уривки з цієї статті.

Щасливий народ, Господь якого – Бог. (Пс. 144, 15)

Перед кожними виборами, хоч про який рівень ідеться, ми звертаємося до вірних нашої Церкви та до всіх людей доброї волі з кількома закликами. По-перше, з проханням про молитву — за нашу державу Україну та за щасливий перебіг виборчого процесу. По-друге, ми закликаємо вірних нашої Церкви і всіх, хто хоче наше слово почути, щоб не легковажили правом голосування. По-третє, ми закликаємо всіх, хто за характером своєї державної служби несе відповідальність за проведення виборів, забезпечити чесне та безперешкодне волевиявлення народу...

У житті християнського народу вибори — це дуже важливий державний акт і як такий, на думку нашу та всіх віруючих людей, не повинен відбуватися без звернення до Господа Бога, Володаря світу та історії. Доконче важливо, щоб ми поручили самих себе та всю нашу державу Його святому провидінню. Для нас молитва має ключове значення, бо такі важливі історичні моменти (як і цілком буденні) ми не сміємо відбувати без молитви до Бога. Спілкування з Господом Богом є надзвичайно важливим у цей час.

Поручати Богові нашу державу і наш народ у передвиборний час – не значить вимагати від нашого Творця, щоб Він здійснював те, що ми, люди, вважаємо для себе корисним; щоб Він прийняв наші розв'язки, наші програми чи улюблених нами кандидатів. Молитва у передвиборний (як і в будь-який інший) час означає, що ми доручаємо себе і все наше життя в руки Премудрого і Предоброго Небесного Отця, бо все, що ста-

(Закінчення на стор. 10)

Будьмо прикладом для України

На 20-му році життя незалежної Української держави політичні і загальносуспільні обставини в ній складаються так, що світове українство, котре після тріюмфального 1991 року вже готувалося заслужено „спочити на лаврах", знову мусить твердо стати на ноги і повернутися в неоцінимо важливу ролю „другої легені" України. Бо „перша легеня", державна, презентована майже відверто антиукраїнською владою Партії Реґіонів, надихавшись, замість чистого повітря, московського неоімперського чаду, вже стала очевидною загрозою для української незалежности і взагалі для дальшого існування нашої нації.

Той активний опір, на який Президент Віктор Янукович і його політичне оточення натрапили з боку українських громад в різних країнах, свідчить, що світове українство усвідомлює свою місію в цих складних умовах і спроможне знайти ефективні засобу впливу на українську ситуацію. І якщо найбільш надійним засобом вважати поєднання усіх наших зусиль, то українці у світі переконливо демонструють таку єдність. Бачимо це також на прикладі наших громад у США і Канаді. Перегляньмо свіжі числа „Свободи", „The Ukrawnian Weekly", „Національної Трибуни", „Гомону України" „Америки" „Нової Газети", „Закордонної газети", „Віча", „Час і Події" – і побачимо знову ту спільність думок і поглядів, котра була такою важливою на всіх попередніх етапах національно-визвольної боротьби нашого народу.

Щодо самого організування світового українства у єдиний, цілеспрямований громадський рух, підпорядкований українським національним інтересам, то активної і найширшої підтримки заслуговує діяльність Світового Конґресу Українців, який від початку президентства В. Януковича виразно дав відчути те, що є надзвичайно приємним для усіх свідомих українців і дуже неприємним для всіх українožерів – що разом нас, поза Україною, не просто багато, але що ми є її органічною часткою, і нема у світі таких цінностей, заради яких ми поступилися б свободою і незалежністю України.

Ця наша діяспорна ідейна і моральна єдність матиме величезне значення для всіх національно-патріотичних сил в Україні – значення прикладу, котрий спростовує всілякі міти про те, що українці нездатні об'єднуватися.

Приклад цей передусім має бути перейнятий сьогоднішньою політичною опозицією в Україні. На жаль, вона все ще розпорошена, поділена вузькопартійними інтересами. Як не буде належної волі стиснути окремі партійні „пальці" в міцний кулак, то хоч би які правильні гасла і програми опозиція висувала, без практичного об'єднання сил вона не годна буде врятувати й самої себе, вже не кажучи про порятунок незалежної Української держави.

Покищо, як стверджують соціологи, Україна перебуває в зоні великого ризику. За так званим індексом „недієздатности держав" (Failed State Index), який визначається американським „Фондом Миру", Україна займає 110-те місце з 177 країн (чим вищий індекс, тим гірша ситуації в даній державі).

Словом, час діяти!

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор – Рома Гадзевич
Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054
Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510
E-mail: svoboda@svoboda-news.com Website: www.svoboda-news.com
Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280,
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00, на півроку – $35.00. Для членів УНСоюзу
$45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси – $1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор – Володимир Гончарик (973) 292-9800 дод. 3041
e-mail: admin@svoboda-news.com
Керівник відділу оголошень – Марійка Осціславська (973) 292-9800 дод. 3040
Fax: (973) 644-9510
e-mail: adukr@optonline.net
Передплата – Марійка Пенджола 973) 292-9800 дод. 3042
e-mail: subscription@svoboda-news.com

ЖОВТЕНЬ В НАШІЙ ІСТОРІЇ

Так починалася „нова ера" в Галичині

Довга і надзвичайно трудна, всіяна гострим камінням і тернами дорога, що нею йшла Галичина до своєї української самосвідомости, позначена багатьма яскравими, доленосними подіями, до котрих нам варто знову й знову вертатися, бо то не просто історія, що відбулася, але та, що зберігає всю свою повчальність для нашого часу. Передусім, у цьому дуже істотному сенсі: якою близькою до рідного народу мусить бути політична еліта, щоб не дати себе збити з ніг елітам держав-поневолювачів – сильним і невідступним у своєму україножерстві, і щоб серед багатьох можливих стежок до майбутнього побачити і вибрати ту, що стане єдино правильним шляхом перетворення етносу в націю.

До таких подій належить заснування у Львові наприкінці жовтня 1885 року Народної Ради – політичної організації, провідники якої (Юліян Романчук, Омелян та Олександер Огоновські, Кость Левицький, Іван Белей, Іван Борисикевич, Василь Нагірний, Петро Лінинський Олександер Барвінський та низка найосвіченіших греко-католицьких священиків) усвідомлювали потребу ідейно протистояти і москвофілам, і польонофілам.

Днем 24 жовтня датована „Відозва до русинів Галицької землі" і статут політичного Товариства „Народна Рада". Його ціллю було проголошено культурну і мовну єдність галицьких і наддніпрянських українців та їхню національну окремішність від поляків і росіян. Ця програма не просто була спрямована проти львівського москвофільського гнізда, „Русской Ради", але в самому тексті відозви підкреслювалася ідеологічна тяглість Товариства – воно бачило себе продовжувачем традицій, започаткованих у Львові Головною Руською Радою 1848 року.

Однак, це вже починався цілком новий етап українського відродження Галичини. Великою мірою він був зумовлений тією обставиною, що на той час славна колись Ставропігія, тобто Успенське православне братство, яке діяло у Львові від 1580-их років і протягом декількох століть було головним репрезентантом українства, послідовним борцем проти експансії римо-католицизму, впливовим осередком національної культури, освіти, науки, втратило свою провідну ролю, бо в очах радикального галицького народовства, а також в очах габзбурзької влади стало асоціюватися з москвофільством.

На жаль, діяльність Ставропігії наприкінці XIX ст. дала аж забагато проводів для таких асоціяцій, бо на той час братство справді вже скочувалося від загальногромадської культурницької праці на позиції політичного москвофільства і набувало виразних рис аґента московських впливів у Львові, виступаючи проти всього, що творилося на користь українців, зокрема – проти схвалення народовцями фонетичного принципу українського правопису і за запровадження шкідливого для розвитку української народної мови „язичія".

Народна Рада швидко завоювала авторитет у галицькому суспільстві завдяки активній і високоінтелектуальній діяльності її провідників, зокрема й особливо – Ю. Романчука, О. Огоновського та К. Левицького, які вособлювали „нову еру" в політичному житті Галичини.

Ю. Романчук був засновником Товариства „Провіта", співзасновником Наукового Товариства ім. Шевченка, „Рідної Школи" та Учительської Громади, засновником і видавцем газети „Батьківщина", від 1901 до 1918 року – послом до австрійського парляменту, під час Першої світової війни очолював Український Допомоговий Комітет і Українську Культурну Раду у Відні.

У листопаді 1918 року він від імені уряду Західньо-Української Народної Республіки заприсягав у Львові членів Державного Секретаріярту ЗУНР, а дещо пізніше, у трагічному 1923 році, коли Антанта віддала Галичину Польщі, скликав перед собором св. Юра багатотисячне народне віче і прийняв від нього присягу на вірність українській державності.

О. Огоновський очолював редакцію львівської газети „Правда", був першим професором права, який викладав в університеті українською мовою, багато зробив для розвитку української юридичної термінології.

К. Левицький особливо відомий з соціяльно-економічної ділянки – як засновник товариства ремісників „Зоря" кооперативи „Народна торгівля", „Краєвого союзу кредитового", „Земельного банку гіпотетичного" та інших, перших на західньоукраїнських землях, економічних об'єднань, обирався послом до австрійського парляменту і до Галицького сейму, під час Першої світової війни очолював у Львові Головну Українську Раду, яка вбачала в царській Росії непримиренного ворога української нації і закликала до створення на руїнах імперії соборної Української держави.

Не дивно, отже, що Народна Рада швидко здобула високий авторитет в Галичині, й коли у лютому 1888 року зібралися у Львові перші звітні збори Товариства, на них приїхало майже тисяча делегатів з усіх куточків краю. На цих зборах, властиво, програма Народної Ради стала програмою усього галицького українства. У виголошеній О. Огоновським резолюції зборів говорилося: „Ми, русини галицькі, первобитні жителі сеї землі, єсьмо частиною великого 20-мільйонового народу малоруського, самостійного посеред народів громади слов'янських, окремого як від народу польського, так і від російського".

Далі в тексті резолюції йшлося про потребу домагатися автономії і для українців, і для поляків – до того часу, коли українські землі зможуть об'єднатися у власній соборній державі. „Сим актом покладено тривкі основи політичної організації народноукраїнської в Галичині, хоча іще довший час уживано у нас назви „русини" – замість „українці", та „руський" – замість „український", – писав про ту бурхливу добу у своїх спогадах К. Левицький.

П. Ч.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Президент В. Янукович поступився перед студентством

27 серпня Кабінет міністрів України ухвалив постанову, згідно з якою навчальні заклади мають брати гроші від студентів за такі „послуги", як користування бібліотекою, медичними пунктами, спортовими залями, доступ до інтернету, консультації, а також за пропущені заняття, повторні іспити, перехід з одного навчального закладу до іншого тощо. І ці оплати не є низькі. Таврійський національний університет встановив плату за повторні іспити – 900 грн., а за пропущені заняття – до 147 грн.

Кабінет міністрів передав права вищим навчальним закладам самим встановлювати висоту плати, 30 відс. якої передаватимуть викладачам, а решта йтиме на поповнення бюджету навчального закладу.

Цей пункт постанови найбільше налякав студентів, бо він заохочуватиме професуру збільшити число невстигаючих студентів, якщо виникне потреба поповнити шкільний бюджет чи власну кишеню.

Шкільний рік в Україні розпочався з молодіжних бунтів. 500 кримських студентів вийшли на вулиці з протестом проти леґалізації корупції у вищих школах та закликали студентство всієї України приєднатись до їхньої акції.

Заклик кримських студентів знайшов широкий відгук в Україні. Студенти створили Всеукраїнську молодіжну громадську організацію „Реґіональні ініціятиви", яка не належить до жодної політичної партії. Вона робитиме заходи про відкликання постанови.

Як і можна було сподіватись, акція студентів спочатку не мала успіху. Студенти вирішили вийти на вулиці більших міст 12 жовтня, щоб провести всеукраїнську акцію протесту.

І це подіяло... 11 жовтня Президент Віктор Янукович покликав до себе голову уряду Миколу Азарова, щоб сказати йому, що введення нових платних послуг для студентів недопустиме. 12 жовтня уряд відкликав всі студентські оплати за „додаткові послуги".

Режим В. Януковича, який досі не рахувався ні з суспільною думкою, ні з діяльністю опозиції, раптом відступив перед можливістю студентських демонстрацій і заворушень. Видно, В. Янукович ще не забув, хто був найбільш надійною опорою Помаранчевої революції.

Українське студентство стало чи не єдиною силою, з якою мусить рахуватись В. Янукович і його команда. Ми повинні підтримати наших студентів морально і матеріяльно.

Дослідна фундація ім. Олега Ольжича за останнє десятиліття надала понад 700 стипендій студентам, аспірантам і кандидатам наук, які беруть активну участь в громадському чи студентському житті. Багато наших стипендіятів були провідними учасниками Помаранчевої революції. Нашим обов'язком є і тепер прийти з допомогою студентам, щоб вони знали, що вони не є самі.

Управа фундації просить вислати звільнені від податків пожертви на адресу: Olzhych Research Foundation Inc., 1229 Spring Ave., Wynantskill, NY 12198.

Михайло Герець,
Ратерфорд, Ню-Джерзі

Варто дякувати за кожне число

Долучуюся до довголітних читачів „Свободи", які не тільки читають тижневик, а й роздумують про те, що написане. Належно оцінюю професійні статті Петра Часта – талановиті, правдиві, повчальні. Взагалі „Свобода" поміщує такі важливі матеріяли, що треба було б дякувати за кожне число окремо.

Стаття Івана Буртика (ч. 40) „В обороні українського селянства" заслуговує на признання. „З села вийшли тисячі найкращих синів і дочок народу" пише І. Буртик. Краще не скажеш!

Щодо непорозуміння між Віктором Ющенком і Юлією Тимошенко (за статтею Юрія Щербака) – про „заздрість" селюка блискучий відмінниці, то навіть жаби сміялися б з цього! Не комплекс меншевартости, а щось важливіше є в цьому – патріотизм, пізнання історичної правди та справедливости.

Катря Гуцал-Зоряна,
Мейпл-Ґров, Мінесота

Парадокси кримської Алупки

У кримському містечці Алупка діють якісь незрозумілі сили. Алупка юридично є в Україні, але фактично до неї ніби й не належить.

Це невеличке курортне містечко уславилося чудовим палацем, який у середині XIX ст. побудував генерал-губернатор Новоросійського краю Російської імперії граф Михайло Воронцов, та величезним парком, що оточує палац. Палац і парк збереглися у доброму стані.

Останніми днями про Алупку почали частенько згадувати українські засоби масової інформації, особливо з приводу посадника Андрія Харитонова (див. „Свободу", ч. 42). Все почалося з того, що він розповів деякі подробиці біографії колишнього заступника голови Служби безпеки України (СБУ) Володимира Сацюка (це той, у якого 2004 року вечеряв Віктор Ющенко, коли отруївся діоксином). Притиснутий арґументами слідства, В. Сацюк втік до Російської Федерації, але перед втечею дістав у Алупці від Української Православної Церкви (УПЦ) Московського патріярхату чималу ділянку морського берега – начебто для „місіонерської діяльности". Але яке місіонерство може провадити СБУ під хоругвами російської Церкви на українському пляжі?

Кримська єпархія УПЦ тією землею, що придбав В. Сацюк, сама не володіла, а орендувала її у російських фірм – Фінансово-промислового союзу „Світ" та Торгового дому „Ярославль".

Я бачив цю чималу земельну ділянку, де гори спускаються до моря, з величезним будинком і пляжем. Ділянка обгорожено високим парканом, охоронці чатують цілодобово, і за паркан, зрозуміло, нікого не пускають. А от пастви, яка б йшла до місіонера, я не побачив.

Ледве А. Харитонов своїми розповідями „кинув тінь" на російські сили в Криму, його було заарештовано і звинувачено у „незаконній торгівлі землею", бо на території одного з алупкинських санаторіїв він начебто дозволив побудувати шість гаражів. За „перевищення влади" йому загрожує ув'язнення на 12 років. Деякі оглядачі убачають в арешті А. Харитонова акцію правлячої Партії Реґіонів, яка прагне поставити в Алупці „свого" посадника. Справді, Україною тепер котиться могутня хвиля централізації влади: посадники міст наввипередки просяться у члени Партії Реґіонів.

Таким чином, ситуацію з алупкинським посадником треба розглядати лише у контексті нинішньої тотальної автократизації влади в Україні з усіх напрямків, як от судової відміни діючої Конституції і повернення до Конституції 1996 року.

Інший алупкинський аспект – це щорічна міжнародна конференція „Воронцов і російське дворянство" у Воронцовському палаці. Збираються нащадки графів та князів Російської імперії, які не лише шанують своїх дідів-прадідів, але й плазують перед нинішнім московським „Дворянським собранієм".

Дворянська конференція складається з пленарного урочистого засідання та секційних засідань. Кожна секція – у окремій кімнаті, де розташована експозиція образотворчого мистецтва, створеного в СРСР.

Одна з кімнат присвячена живописним та скульптурним зображенням „вождя міжнародного пролетаріяту Володимира Леніна". Дивлячись на ці твори, несамохіть думаєш: чи привітав би М. Воронцов розміщення у своєму палаці експозиції, що прославляє того, хто стояв на чолі ворожих дворянам сил Росії?

Вкрай парадоксальним є й те, що Ульянов (Ленін) жодного разу не був не тільки в Криму, а навіть в Україні. Він зображений поруч з Йосифом Сталіним, який, як знаємо, настільки „любив" Україну, що влаштував їй Голодомор.

Алупка має вулицю, названу іменем Леніна. Щиро кажучи, поганенька вуличка, вузенька, на околиці містечка, з одноповерховими приватними будиночками, у яких влітку власники оселяють тих, хто приїхав до Алупки бавитися теплим морем. Проте за те, що вони живуть на вулиці Леніна, сплачують за житло більше. Назви вулиць в Алупці написані російською мовою. Тут вже нічого дивуватися – навіть офіційний прапор Криму має ті ж кольори, що й прапор Російської Федерації.

Володимир Єфимов,
Дніпропетровськ

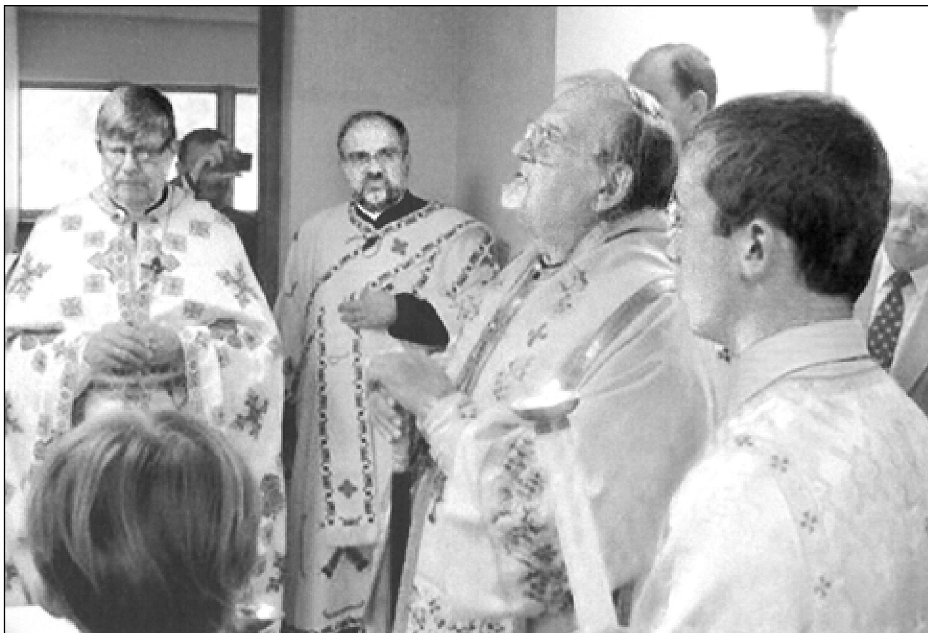

Табличка на вулиці Леніна в Алупці.

Володимир Єфимов в „Ленінській кімнаті" Воронцовського палацу.

Вулиця Леніна в Алупці.

Митрополит Константин освятив шкільний будинок у Пармі

Митрополит Константин (третій зліва) разом з парафіяльним духовенством освячує відремонтований шкільний будинок у Пармі, Огайо.

ПАРМА, Огайо. – 19 вересня духовенство і вірні Українського православного собору св. Володимира вітали Митрополита Константина, який відслужив Літургію в соборі, після чого процесія з духовенством, вівтарними прислужниками та парафіянами зайшла до парафіяльного шкільного будинку, де Владика освятив відремонтовані кляси і бібліотеку.

Цей проєкт коштував 150 тис. дол. Було поставлено нове опалення, охолодження, килими, вікна, зроблено інші зміни в шкільному будинкові завдяки щедрості св. п. Миколи Супруненка, який залишив парафії у спадок понад 500 тис. дол. Цей дар є найбільшим даром, що коли-небудь було зроблено парафії для освітніх цілей. М. Супруненко також пожертвував 125 тис. дол. для Українського музею в Клівленді.

М. Супруненко народився 14 вересня 1939 року в Полтаві, разом з батьками Григорієм і Анастасією та з двома братами після Другої світової війни виїхав до США. Вони зупинилися у Клівленді і прилучилися до собору св. Володимира.

Після закінчення школи М. Супруненко навчався у коледжі і служив у війську, а потім працював у газеті, аж доки в молодих роках не захворів на склероз. Понад 20 років він жив вдома, а потім у старечому будинку. 13 січня 2009 року М. Супруненко відійшов до вічности. Після похоронної відправи у Пармі він був похований на діоцезіяльному цвинтарі Української Православної Церкви в США у Савт-Бавнд-Бруці, Ню-Джерзі.

Панахиду за спокій родини Супруненків Митрополит відслужив перед освяченням школи.

Шкільний будинок вживає вся українська громада Великого Клівленду. Парафія спонзорує недільну школу, Школу українознавства ім. Тараса Шевченка, школу танців, бандури та мистецтва.

о. Іван Наконечний

21 листопада: інтронізація Митрополита Юрія (Каліщука)

ВІНІПЕҐ, Манітоба, Канада. – Канцелярія Консисторії Української Православної Церкви в Канаді повідомляє про закінчення процесу ратифікації Синодом Константинопольської Вселенської Патріярхії рішення обрати Першоєрархом Української Православної Церкви в Канаді Митрополита Юрія (Каліщука). Інтронізація відбудеться 21 листопада в Українській православній катедрі Пресвятої Трійці у Вініпезі, Манітоба.

Напередодні буде відслужена Велика Вечірня, а наступного дня, після Літургії, відбудеться бенкет. Додаткові інформації можна отримати телефоном (877) 586-3093, дод. 236.

Президент СКУ відвідав українців Італії, Еспанії та Португалії

РИМ. – 15-19 вересня президент Світового Конґресу Українців (СКУ) Євген Чолій відвідав українців Італії. В Римі він зустрівся з Апостольським візитатором для українців в Італії та Еспанії Владикою Діонісієм (Ляховичем), з українською громадою Риму і провідниками українських громадських організацій Італії та з Послом України в Італії Георгієм Чернявським, відвідав собор св. Софії, парафію свв. Сергія і Вакха та церкву Царя Христа при монастирі отців-василіян.

Візиту президента СКУ до Італії організувало Християнське товариство українців у Італії на чолі з головою Олесем Городецьким.

15 вересня Є. Чолій з дружиною Анною та О. Городецьким мав зустріч з Владикою Діонісієм в приміщенні Патріяршого двору в Римі. Владика розповів про сучасний стан Української Греко-Католицької Церкви в Італії та про особливості релігійного життя в країнах нової еміґрації, поділився інформацією про Всесвітній день молоді, який відбудеться в серпні 2011 року в Еспанії. Президент СКУ наголосив на важливості зміцнення співпраці між Церквою та українськими громадськими організаціями, запропонував, щоб програма Всесвітнього дня молоді передбачала тематичні заходи СКУ.

16 вересня у церкві Христа Царя під час зустрічі з о. Єфремом Кончаком президент СКУ ознайомився з церковним і громадським життям українських парафіян. Після цього він мав зустріч з українською спільнотою Риму у філії Українського Католицького Університету. Опісля Є. Чолій завітав до української недільної школи при соборі св. Софії, де її директор Мирослава Горбенко розповіла про особливості навчально-виховного процесу та про участь школярів у різних культурних заходах.

Відтак президент СКУ дав інтерв'ю кореспондентові Радіо „Свобода" Наталі Кудрик.

Увечорі цього ж дня, після Служби Божої, президент СКУ виступив з промовою перед українцями парафії свв. Сергія і Вакха, в якій наголосив на сучасних тривожних подіях в Україні.

17 вересня відбулась зустріч президента СКУ з Послом Г. Чернявським, що дала нагоду обговорити ряд актуальних для місцевих українців тем. 18 вересня президент СКУ зустрівся з представниками українських громадських організацій Італії. У своєму виступі Є. Чолій поінформував про майбутні пляни СКУ та закликав українські громади Італії до активної підтримки всеукраїнських акцій, які ініціює СКУ.

Під час зустрічі з учнями української суботньої школи в Мадриді (у центрі зліва): Юрій Чопик, Євген Чолій та Теодор Барабаш.

У цей же день Є. Чолій відвідав Базиліку св. Петра у Ватикані, помолився біля мощей св. Йосафата Кунцевича і мозаїчних образів свв. Володимира та Ольги.

* * *

МАДРИД. – 19-23 вересня Є. Чолій відвідав українців Еспанії, де мав ряд зустрічей у Мадриді і в Барсельоні з представниками еспанського уряду, органів місцевого самоврядування, дипломатичного корпусу України в Еспанії, а також з керівниками українських громад.

Організувала візиту Українська громада Еспанії „За права, честь і гідність українців" на чолі з Юрієм Чопиком (Мадрид) та Асоціяція українців у Каталонії „Червона калина" під головуванням Володимира Петрущака (Барсельона).

19 вересня Є. Чолій з дружиною Анною в Мадриді взяли участь у Службі Божій у храмі Матері Божої Доброї Звістки та у святі першого дзвінка в Українській суботній школі, що діє при церкві. Після цього президент СКУ мав зустріч з українською громадськістю, в якій узяли участь парох о. Іван Липка, Ю. Чопик, почесний голова асоціяції Теодор Барабаш та члени українських громадських інституцій, українські школи.

20 вересня Є. Чолій разом з Ю. Чопиком зустрівся з депутатом еспанського парляменту Гонсало Роблесом Ороско і поінформував його про основні засади діяльности СКУ, наголосив на важливості світового визнання Голодомору геноцидом українського народу та закликав владу Еспанії робити заяви про порушення людських прав українців, насамперед в Україні та в Росії.

У цей же день Є. Чолій очолив українську делеґацію на зустрічі в Еспансько-українському центрі з заступником радника з питань іміґрації та співробітництва Мадриду Габріелем Фернандесом Рохасом, директором відділу іміґрації Пабло Ґомесом Тавірою, директором Фундації „Атенеа" Паз Касійяс та директором Еспансько-українського центру Естер Ріко Донован.

З української сторони були присутні Ю. Чопик, Т. Барабаш, скарбник Іванна Бабій, А. Чолій та директор журналу „Українське коріння" Лариса Ратич. Є. Чолій подякував за надану українцям допомогу та закликав бути чуйними до проблематики українсько-російських взаємин.

У приміщенні Посольства України в Еспанії відбулась зустріч української делеґації з Послом Анатолієм Щербою та консулом Владиславом Богорадом. А. Щерба розповів про співпрацю з українською діяспорою Еспанії та пообіцяв сприяти участі молоді з України у Всесвітньому дні молоді.

21 вересня Є. Чолій разом з дружиною Анною та В. Петрущаком зустрівся у Барсельоні з генеральним директором відділу плянування та довкілля Барсельони Карлосом Мартінесом Кірохою, заступником генерального директора відділу мов та довкілля Жозепом Валькорбою та головою відділу мовного обслуговування Неус Лоренсо. Під час бесіди сторони відзначили позитиви підтримання державами світу розвитку національних меншин, а зокрема їхніх мов та культурних надбань.

У приміщенні Генерального консульства України в Барсельоні відбулась зустріч Президента СКУ з виконуючим обов'язки генерального консула Борисом Сотниковим.

Цього ж дня в актовому залі церкви св. Моніки в Барселоні Є. Чолій виступив з промовою перед українцями Катальонії. У зустрічі взяли участь парох Української греко-католицької церкви в Барсельоні о. Гектор Цімер та представники українських громадських організацій з Барсельони і околиць.

* * *

ЛІСБОНА. – 23-27 вересня президент Світового Конґресу Українців (СКУ) Євген Чолій здійснив візиту до Португалії. Під час зустрічей з українськими громадами він ознайомився з місцевим життям, поінформував про основні засади діяльности СКУ та про його працю, пов'язану з останніми тривожними подіями в Україні, а також порушив питання дальшого співробітництва. Організувала візиту Спілка українців у Португалії на чолі з її головою Павлом Садохою.

У перший день Є. Чолій зустрівся з П. Садохою, який ознайомив його з українським громадським життям та зі станом української діяспори Португалії.

24 вересня Є. Чолій разом з дружиною Анною та настоятелем Української греко-католицької церкви Різдва Пресвятої Богоро-

(Закінчення на стор. 10)

Зустріч в Еспано-українському центрі Мадриду (зліва): Анна Чолій, Теодор Барабаш, Паз Касійяс, Естер Ріко Донован, Габріель Фернандес Рохас, Ігор Бабій, Євген Чолій, Юрій Чопик, Пабло Ґомес Тавіра, Іванна Бабій та Лариса Ратич.

В місті Фатіма, Португалія, о. Йоан Лубів провадить Службу Божу в Українській греко-католицькій церкві Різдва Пресвятої Богородиці.

Відбулась презентація книжки „Українки в історії"

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – 11 жовтня в залі Округи Союзу Українок Америки при Українському освітньо-культурному центрі відбулась презентація другої частини книжки „Українки в історії" під заголовком „Нові сторінки" видавництва „Либідь".

Презентацію вела заступник голови Крайової управи Золотого Хреста д-р Наталія Пазуняк. Вона представила відповідального редактора книги д-ра Валентину Борисенко.

В. Борисенко народилась 7 липня 1945 року в селі Хижинці, Черкаська область. Вона визнана на міжнародному рівні як етнолог. Заслужений діяч науки і техніки України, автор близько 170 наукових праць.

В. Борисенко брала участь у багатьох міжнародних конференціях з проблем етнології та історії, виступаючи з доповідями у Фінляндії, США, Польщі, Словаччині та інших країнах. Вона також відзначилась у збиранні свідчень про Голодомор 1932-1933 років в Україні. Її дослідження Голодомору були опубліковані у Франції, на їхній підставі створено фільм „Жити заборонено".

У своїй доповіді В. Борисенко згадала про участь жінок в Українській Повстанській Армії. У книзі подана участь жінок у підпільній боротьбі в статтях Олександра Іщука „Українські жінки у лавах ОУН та УПА в 1940-1950-ті роки", Лесі Онишко – „Подвиг і трагедія Катерини Зарицької" і Володимира Іванченка – „Конспіративна одисея Людмили Фої".

В другій частині книжки згадані д-р Н. Пазуняк, Галина Воскобійник, Марта Тарнавська і Наталія Даниленко, а загалом – імена 48 визначних жінок, які працюють на користь і славу українського народу.

Богдан Тодорів

Президент СКУ...

(Закінчення зі стор. 9)

диці о. Йоаном Лубівим здійснив поїздку до паломницького міста Фатіма, де побував на Службі Божій та відвідав святі місця. Відтак Є. Чолій зустрівся з представниками української громади Фатіми та околиць, ознайомив їх з діяльністю СКУ.

Того ж дня у Лісбоні Є. Чолій та заступник голови Спілки українців у Португалії Степан Пазичин дали інтерв'ю українській радіопрограмі „Наше радіо", що має щоденну годинну трансляцію для української громади. Під час бесіди з кореспондентами цього радіо Галиною Бобик і Вікторією Шашко президент СКУ розповів про діяльність СКУ.

25 вересня Є. Чолій побував в українській суботній школі „Дивосвіт", у якій навчається 180 школярів. Про школу розповів її директор Юрій Унгурян. Є. Чолій провів відкриту лекцію з учнями старших кляс, під час якої розповів про структуру і діяльність СКУ та закликав молоде покоління зберігати українську мову і культуру, активно включатися в українське громадське життя.

Затим Є. Чолій взяв участь у засіданні ради Спілки українців у Португалії, де були присутні її голова П. Садоха, перший заступник голови Ольга Гарасимчук, директор школи Ю. Унгурян, голова контрольно-ревізійної комісії Тетяна Поліковська та голова осередку в Лісбоні Михайло Наконечний. Під час засідання було порушено питання про визнання в світі Голодомору геноцидом українського народу.

Є. Чолій мав зустріч з представниками Асоціяції українців у Португалії „Собор" (голова Олег Гуцько), Асоціяції „Християнський рух українців Португалії" (голова Іван Онищук) та Українсько-португальського бізнес-клюбу (голова Максим Богун).

26 вересня Є. Чолій виступив в Українській греко-католицькій церкві Різдва Пресвятої Богородиці і поінформував українців про працю СКУ та сучасні події в Україні.

Пізніше Є. Чолій виголосив головну доповідь на святковому відзначенні 19-ої річниці Незалежности України за участю українців з місцевостей Алгарве, Абрантешу, Калдеш де Раінья, Сантарень, Лейрія та Візеу. Промова викликала ряд запитань, на які Є. Чолій відповів під час дискусії. А відтак відбувся святковий концерт.

Цього ж дня Є. Чолій мав зустріч з пасторальним координатором Української Греко-Католицької Церкви Іваном Гудзем.

28 вересня після розміщення на сторінках інтернет-видання Спілки українців у Португалії відеозапису про зустріч Є. Чолія з українською громадою, це інтернет-видання зазнало атаки і в ніч з 28 на 29 вересня було зруйноване. 11 жовтня інтернет-видання відновило свою діяльність.

СКУ

Патріярх УГКЦ...

(Закінчення зі стор. 5)

ється (а це значить, що походить з Його предобрих Батьківських рук), є вочевидь нам на користь, навіть якщо не є нам до вподоби. Молитва – це не ще один засіб у виборчому процесі. Це акт довір'я до Небесного Отця, який усе робить для добра своїх дітей і у своїй всемогутності вміє обернути нам на користь навіть те, що тимчасово може видаватися для нас невдалим.

...Існують дві небезпеки для справжньої демократії: перша з них – це непошанування волі народу, а друга – непошанування народом самого себе. Сьогодні в Україні існують обидві небезпеки: виборчим правом народу легковажить як влада, так і сам народ, і в цьому виявляється справжня криза демократії.

У цей передвиборний час виборці повинні докласти всіх зусиль, щоб їхнє голосування було свідомим, добре обґрунтованим і відповідальним, бо це буде запорукою справжньої, повноцінної демократії. Тому кожний громадянин повинен докласти зусиль, щоб добре пізнати кандидатів, яким делегуватиме частину своєї влади, усвідомити справжні потреби своєї місцевости, а також розуміти та враховувати інтереси всієї держави. Кожен повинен запитати себе: що він у міру своїх сил може зробити для загального блага.

Багато хто в народі невдоволений взагалі процесом виборів, у яких вони не бачать сенсу. Так, недавно мені довелося почути з уст одного громадянина: „Мені все одно — я не буду голосувати". Боляче усвідомлювати, наскільки безвідповідальним є таке ставлення до виборів. Бо відчуття, що від мого вибору нічого не залежить, є наслідком не якоїсь хибности виборів узагалі, а суто людських і гріховних маніпуляцій. Але ж зловмисники маніпулюють людськими голосами саме тому, що бачать у них силу! Тому ситуацію можна виправити не бойкотом виборів, а правильним і відповідальним голосуванням за належного кандидата.

...Які небезпеки чигають на нас у громадсько-політичному житті? Це передусім жадоба грошей. Ні для кого не є таємницею, яку руйнівну ролю ця хиба відіграє у діяннях державної влади.

Люди, обізнані з політичними реаліями, твердять, що жадоба грошей на місцевому рівні є навіть захланнішою, ніж на вищих площинах. Це значить, що віруючий кандидат на політичну кар'єру, який хотів би опанувати цю пристрасть, мав би бути майже „героєм". Проте хай не сумніваються ті, хто відважується вступити в політичне життя, що таким справді можна бути. Нехай вони пам'ятають, що власне завдяки таким людям по містах і селах нашої держави може настати справжнє громадське благо.

...Якщо Церкви і релігійні організації завжди остерігають виборців, щоб не зневажали своє виборче право і не продавали свої голоси, то наскільки більшим лихом є купівля голосів! Бо це не лише прямий злочин перед законом, а й спокушання людей до гріха. Також злочинною є фальсифікація результатів голосування, яка здійснюється через лукаві маніпуляції зі складом виборчих комісій, різні „технології" накручування голосів за якусь одну партію чи кандидата, нечесний підрахунок бюлетенів тощо. Така фальсифікація спотворює не лише результати, а й сам зміст голосування. І навіть якщо комусь вона й принесе тимчасову „перемогу", на цьому позірному „успіхові", очевидно, не буде спочивати Боже благословення.

... Кандидати шукають собі виборців серед церковних людей, оскільки свідомі того, що з-посеред усіх суспільних установ саме Церква втішається найбільшою довірою. Вони також часто звертаються до священиків, представляючи себе віруючими людьми, навіть якщо їх ніхто не бачив у церкві на богослужіннях.

Знаючи, якою авторитетною для людей є позиція священика, кандидати просять його замовити за них добре слово перед парафіянами, а ще краще – з проповідальниці закликати їх молитися за того чи іншого кандидата як за надійну людину. Високо цінуються фотографії з групою мирян, ще більше – зі священиком, і найбільше – з якимсь єпископом. Духовенство – єпископів або священиків – запрошують на свої виборчі віча чи на партійні з'їзди з проханням поблагословити і виголосити якесь привітання.

Що можна сказати про такі заходи? На жаль, усе це межує з використанням Церкви у політичних цілях. Можна допустити, щоб підтримку в такій формі мав кандидат, який є справді віруючим, послідовно активним у церковній громаді членом, але і це не завжди є доречним.

Кандидати, котрі мають якесь поняття про цінність молитви, цілком природно самі моляться і прохають інших про молитву. Якщо це прохання щире і походить із правдивого внутрішнього переконання, воно заслуговує на похвалу. Цілком інакше треба розцінювати поведінку тих, хто звертається з проханням про молитву до духовенства чи чернецтва, виходячи з кон'юнктурної користи чи з суто земного уявлення, що ці люди мають якийсь особливий, майже магічний зв'язок з небом. І зовсім уже карикатурними у ставленні до Бога є твердження про якісь особливі об'явлення чи, можна б сказати, Божий перст на користь якогось кандидата. Це вже межує з загравванням з виборцями та з маніпуляцією уявою побожних, хоч і мало свідомих людей.

Посилання на релігійні вартості ті чи інші кандидати мали б доводити відповідною поведінкою, бо саме в ній виявляється моральний характер кандидата. Не треба боятися говорити про релігійні вартості, не треба соромитися бути релігійною людиною, бо щира релігійність має дуже велику цінність, зокрема і в політичному житті.

...Ми пишаємося тим, що українська культура закорінена в християнстві. Є у нас великий християнський потенціял, і в цьому полягає наша надія на повноцінне відродження.

Відбулася...

(Закінчення зі стор. 3)

досягнути позитивні результати".

Розповідаючи про мету участі у конференції, президент зазначив: „Ці конференції є важливими для подальшої роботи наших українських кредитних спілок. У них беруть участь представники американського уряду, що впливають на нашу діяльність, страхові компанії й асоціяції, які працюють для розвитку наших кредитних спілок у США. Обговорюючи різні питання, ми насамперед визначаємо найважливіші для нас – яким чином підвищити рівень обслуговування, які шляхи співпраці з Національною Асоціяцією Федеральних Кредитних Спілок Америки, щоб наші люди тут і в Україні мали краще життя".

ПАМ'ЯТАЙМО ПРО ГОЛОДОМОР 1932-1933 РОКІВ В УКРАЇНІ

20 листопада: вшанування пам'яті жертв геноциду в Україні

НЮ-ЙОРК. – Щорічне всенародне вшанування пам'яті жертв Голодомору-геноциду в Україні у 1932-1933 роках відбуватиметься в суботу, 20 листопада, о 2-ій год. по полудні в Катедрі св. Патрика (51-ша вулиця і П'ята авеню) в Ню-Йорку.

Ми закликаємо нашу громаду, зокрема молодь, взяти участь у цих відзначеннях, а тим самим вшанувати мільйони невинних жертв, які загинули в результаті радянської політики примусової колективізації.

За детальнішими інформаціями просимо контактуватися з Крайовою канцелярією Українського Конґресового Комітету Америки (УККА) електронною поштою ucca@ucca.org або телефонічно: (212) 228-6840.

УККА

Архіви СБУ свідчать про злочин комуністичного режиму в Україні

„Свобода" продовжує опублікування матеріялів з архіву КҐБ, які у 2009 році відкрила для громадськости Служба Безпеки України, але які намагається приховати новий Президент України Віктор Янукович і його команда.

Заарештований, бо служив у війську Симона Петлюри

Обшук в садибі Хоми Бебка з села Турбів на Вінничині проводили 27 грудня 1932 року. Шукали заховане зерно. І знайшли у ямі 11 центнерів збіжжя. Забрали Х. Бебка до Липовецької районної міліції. Уповноважений Державного політичного управління (ДПУ) Наронін з'ясував, що Х. Бебко служив у війську Симона Петлюри, а коли був мобілізований до Червоної армії, то втік додому і господарював разом з батьком Корнієм. У 1930 році батька, як куркуля, заслали до Сибіру, де він невдовзі помер. А на Х. Бебка наклали надмірні державні податки і завдання хлібозаготівлі, які він не міг виконувати. Тоді прийшли з обшуком.

Наронін і начальник районного відділення ДПУ Маков подали звинувачення проти Х. Бебка помічникові прокурора обласного відділу ДПУ Левіній, котра передала його до суду.

Голодних жінок приборкало військо

7 травня 1932 року в селі Федунка біля Диканьки на Полтавщині до сільської ради зібралося близько 50 жінок, які вимагали хліба для голодних дітей.

Увечорі натовп збільшився до 600 осіб. Окремі жінки увірвалися в приміщення сільської ради і заявили, що у разі відмови у наданні хліба підуть на станцію Сагайдак і заберуть хліб з зерносховищ. Серед жіноцтва було кілька чоловіків, які підтримували ці вимоги.

Жінки були вже готові рушити на станцію, коли прибули представники районного виконавчого комітету, які заспокоїли жінок обіцянками, і нічна хода до зерносховищ не відбулася.

Вранці 6 травня на дільницях села почалися збори з питання надання хліба голодуючим селянам, але жінки на зборах заявили, що їх знову обманюють і треба самим йти на станцію по хліб. Першими рушили Ніна Сукач, Агапія Біднина, Дем'ян Мірошниченко, за ними пішло 500 жінок.

На станції до ходи протестуючих приєдналися люди з базару, і юрба зросла до 1,500 осіб. Повсталі усунули охорону зерносховищ, розбили замки і почали забирати хліб. Було викликане військо, яке арештувало провідників, а решту розігнало. Вранці 7 травня на станцію Сагайдак рушив похід з Огарівської і Байдацької сільських рад числом близько 500 осіб, але озброєна охорона не допустила селян до сховищ.

Уповноважений Секретно-політичного відділу Ніколаєв, який вів слідство в цій справі, з'ясував, що деякі з повсталих закликали інших до опору владі. Антон Лифар кричав до людей: „Беріть, це наше добро, яке у нас забрали!". Олександер Мірошниченко заявляв: „Мене навчили володіти зброєю, і я поверну її проти радянської влади. Хто за мною?"

До підготування документів про це повстання причетні також помічник начальника Секретно-політичного відділу Якушев, помічник обласного прокурора Коваленко-Кузнецов і заступник начальника відділу ДПУ УСРР Двінянинов.

А чи була сокира?

Артем Сорока вважався в селі Кинашеві Тульчинського району, Вінницька область, добрим господарем. Мав хату, хлів, троє коней, а врожаю з майже 9 гектарів землі вистачало для сім'ї з чотирьох осіб. Але у 1922 році більшовицька влада забрала ріллю, а у 1931 році до його обійстя прийшла бриґада – Нигилевич, Столяр, Медик та інші – з метою розкуркулення. Господар чинив опір, і бриґада викликала „озброєні органи".

Працівник ДПУ Пастущак на допиті пред'явив арештованому свідчення членів бриґади, які запевняли, що А. Сорока спершу погрожував їм сокирою, а потім – обрізом ґвинтівки. А. Сорока сказав, що нічого подібного не було, але він за намовою своєї тітки Марії Таран усе ж вигукнув: „Дайте мені сокиру!".

З села А. Сорока втік і працював у Рибниці, Молодва, на випалюванні вапна, але захворів і лише через рік повернувся додому.

Звинувачення А. Сороки у намірі терористичного акту Пастущак, уповноважений Секретно-політичного відділу ДПУ Тарабукин і начальник Тульчинського районного відділення ДПУ Куховаренко передали до суду, з чим погодилася помічник прокурора обласного відділу ДПУ Левіна. А. Сороку засудили на 10 років з конфіскацією майна.

У селищі заміських землянок

У липні 1932 року оперативний уповноважений Секретно-політичного відділу ДПУ в Запоріжжі Похилов встановив, що Матвій Головко з села Миролюбівки Софіївського району Дніпропетровської области, мобілізований на будівництво гідроелектростанції, систематично провадив „антирадянську аґітацію" в землянці, де жив разом з іншими запорізькими робітниками.

Іван Леміш, який теж працював у Запоріжжі і жив у 39-ій землянці, на допиті підтвердив, що біля землянки збиралися п'ять-10 їздових („хто саме, не пам'ятаю", – завбачиво заявив І. Леміш), до яких В. Головко говорив про колгоспи: „Та до біса з ними, там погано, порядку ніякого немає".

Василь Дудка з 23-ої землянки на допиті підтвердив, що М. Головко їздив з робітничого селища до Запоріжжя і, повернувшись, розповідав, що усі там скуповують хліб, а „селяни в артілях пухнуть з голоду, то хіба не видно, що в країні хліб вже на викінченні".

Похилов почав збирати відомості про арештованого і записав у його звинуваченні, що В. Головко у 1919-1920 роках „брав участь і банді Соболя", мав зв'язок з махновцями.

Слідчий запропонував передати справу В. Головка до суду, на що дали згоду начальник відділу Горець і начальник Запорізького міського відділення ДПУ Нікельберг. Міським прокурором у Запоріжжі був Долінер. За вироком народного суду Шостої дільниці Дніпробуду М. Головко був засуджений до позбавлення волі.

Отак розкуркулений, тобто пограбований владою селянин, виселений до земляних жител з такими ж селянами, був визнаний „ворогом народу".

У 1932 році ДПУ ще повністю не перебрало судівництво і сферу покарання. За кілька років НКВД, що прийшов на зміну ДПУ, почав масові страти без слідства і суду. Тоді були розстріляні усі попередньо засуджені.

„Стукачі" – інформатори на утриманні влади

Начальник Красносільського районного відділення Харківського обласного відділу ДПУ УСРР Іван Нестерович Самофалов 31 грудня 1932 року дав таке розпорядження оперативному працівникові Голованову щодо виявлення місць зберігання прихованого голодуючими селянами хліба:

„Після прибуття у Славгород і Мезенівку відпрацюввати такі питання: мобілізувати усю аґентуру на виконання пляну хлібозаготівель; виявлення ям з хлібом; боротьба з спекуляцією і саботажем; підібрати кандидатури з твердоздатників і контрактантів, які злісно не виконують плян хлібозаготівлі в той час, як мали посіви і саботують, провести через сільську раду про висилку за межі области, зібравши відповідні довідки, характеристики і т. д. і вислати в райвиконком; перевірити розробку по обласному відділу, підібравши ще об'єкт, підходящий для вербування всередині їх.

У Мезенівці і Славгороді в колгоспах підібрати відданих радянській владі і завербувати дві-три особи в кожному колгоспі (інструкції отримаєте у т. Смишникова); завести на двох-трьох куркулів справи в аґітації по Славгороду; з складу одноосібників завербувати дві-три особи.

У бесідах з контрактантами добивайтеся здання хліба. Висвітлюйте діяльність низового радянського апарату і активу, не допускаючи викривлення клясової лінії і повідомте в районне відділення ДПУ".

Під цією інструкцією, спрямованою на створення мережі таємних інформаторів-донощиків, є примітка І. Самофалова: „Розпорядження отримав. Від підпису відмовився". Може, Голованов мав власну думку щодо завдання, яка не збігалася з думкою І. Самофалова?

Історик Сергій Білокінь в книзі „Масовий терор як засіб державного управління в СРСР" пише про створення „допоміжної мережі" інформаторів ДПУ, яких називали сількорами. Тільки в 1937 році було облікована 54,825 сількорівських листів-доносів на односельців, більшість яких призводила до репресій.

Василь Жарук: „Ми з голоду пухнемо"

Василь Жарук у 1932 році був обраний членом правління колгоспу ім. Шевченка в селі Болеславчику, Первомайського району, Одеська область, але почав вести антирадянську аґітацію, спрямовану проти створення посівного фонду. Він сказав: „Ми з голоду пухнемо, до весни поздихаємо, то навіщо нам насіння?". Звинувачення проти нього підготували помічник уповноваженого ДПУ Мазур і начальник районного відділення Кусков.

31 березня 1933 року В. Жарук за вироком Первомайського народного суду був засуджений до виправно-трудових робіт.

У незалежній Україні прокуратура Миколаївської оласти 13 липня 1992 року реабілітувала В. Жарука.

Всеамериканський здвиг СУМ зібрав 2,000 учасників

ЕЛЕНВІЛ, Ню-Йорк. – Протягом 3-5 вересня на оселі Спілки Української Молоді (СУМ) відбувся 59-ий Всеамериканський маніфестаційний здвиг СУМ в Америці. Понад 500 осіб з усіх осередків Америки та 1,500 гостей взяли участь у програмі здвигу, яка традиційно є заключною імпрезою літнього-виховного сезону СУМ. Були пристутні духовенство українських церков, представники Української держави та численних світових та крайових суспільно-громадських організацій та установ.

Здвиг СУМ проходив під гаслом „Поки живеш – мрій і шукай!", та відзначав 75-річчя від дня народження Василя Симоненка, 85-річчя створення СУМ в Україні, 80-річчя Харківського процесу Спілки визволення України, на якому було ліквідовано СУМ, 60-ліття від дня смерти Головного командира Української Повстанської Армії Романа Шухевича (Тараса Чупринки) та 60-ліття заснування СУМ в Австралії, Арґентині та Франції.

Організаційний комітет здвигу очолили Леся Гаргай і Юрій Симчик. До команди входили Іванка Браєн, Никола Луцак, Мирон Приймак, Надя Длябога, Степан Качурак, Петро Колінський, Мирон Солтис, Михайло Томашевський, Роман Колінський, Андрій Стасів.

У ранніх годинах відбулася зустріч дружинників СУМ, під час якої обговорювалися пляни діяльности. По обіді у головний залі-світлиці відбувся концерт пісні і танцю у виконанні учасників Мистецького табору „Полтавські барви". Програмою провадила комендант табору і голова Крайової виховної ради СУМ Марійка Поліщук.

У передвечірні години перед Пам'ятниками Героїв відбувся величавий концерт. Несподіванкою був гостинний виступ співачки Руслани, яка виступала з добродійним концертом на сусідній Союзівці. Крайова Управа СУМ щиро дякувала Екзекутивному комітетові Українського Народного Союзу та адміністрації Союзівки, які посприяли Руслані виступити на сумівській Оселі.

У суботній та недільній мистецьких програмах брали участь духова оркестра „Батурин" з Осередку СУМ в Торонто (керівник Петруся Чорнописька), танцювальний ансамбль „Україна" з Торонто, вокальний ансамбль „Сяйво" з Торонто, вокальний ансамбль „Зоря" з Клівленду, бандуристка Оксана Телепко, солістки Христина Шафранська, Дана Курилик і Ксеня Качурак. Увечорі, у світлиці та надворі під зірками, учасники та гості здвигу забавлялися під звуки оркестр „Леґенда" та „Світанок".

5 вересня був найголовніший день здвигу. Перед Каплицею ім. Архистратига Михаїла стали сотні уніформованих сумівців і громадянство, готові до Богослуження, яке відслужили митрофорний протопресвітер і капелян СУМ о. Ігор Міджак, ректор семінарії св. Василія в Стемфорді о. Богдан Данило і о. Володимир Бундз з Ютики, Ню-Йорк. Проповідь виголосив о. І. Міджак, який передав вітання від Владики Павла Хомницького.

Опівдні, на головній площі перед Пам'ятниками Героїв відбулася маніфестаційна програма здвигу. Урочисто, під звуки оркестри

(Закінчення на стор. 15)

Руслана Лижичко серед шанувальників пісні на оселі СУМ в Еленвілі.
Фото: Христина Янців-Іваник

Дівочий вокальний ансамбль „Зоря" з Клівленду.
Фото: Степан Качурак

Танцювальний колектив школи мистецтв „Україна" з Онтаріо.
Фото: Степан Качурак

Ксеня Качурак - учениця Українського Музичного Інституту у Ню-Йорку.
Фото: Степан Качурак

Голова Ради директорів Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" у Ню-Йорку Любомир Зєлик вручає чек Андрієві Бігунові для будівництва павільйону на юнацькому таборі. *Фото: Тарас Гнатишин*

Бандуристка Оксана Телепко.
Фото: Степан Качурак

Христина Шафранська – учениця Українського Музичного Інституту у Ню-Йорку. Фото: Степан Качурак

В Едмонтоні буде видано шостий західньоканадський збірник НТШ

ЕДМОНТОН, Альберта, Канада. – 27 червня відбулися загальні збори Західньоканадського відділу Наукового Товариства ім. Шевченка (НТШ), на яких одноголосно вирішено видати до року Шостий збірник НТШ. До редакційної колеґії погодилися увійти співредактори Микола Сорока і Валерій Полковський, члени редколеґії Богдан Клід, Ярослав Балан і Сергій Ціпко, координатор проєкту Петро Саварин.

На зборах П. Саварин поінформував присутніх, що матеріялів і тем про громадську, культурну і наукову діяльність українців в Західній Канаді ще багато, а взяти участь у підготуванні збірника обіцяли Олег Ільницький (про українську мову в Альбертському університеті), Роман Британ (про 25-ліття української радіопрограми 101.7 World FM), Андрій Гладишевський (про Шевченківську фундацію за його головування), Радомир Білаш (про дальшу розбудову Суспільної Служби Українців Канади – ССУК), Лілея Волянська (про свою музичну діяльність), Кен Качмар (про танцювальний ансамбль „Вогонь"), Тарас Подільський (про хор „Верховина" і танцювальний ансамбль „Дунай"), Орест Солтикевич (про 25-ліття українського чоловічого хору Едмонтону), Андрея Копилець і Надя Шрам (про 25-ліття Альбертської ради українського мистецтва), Стефан Чвок (про 40-ліття Української радіопрограми CFCW), Джеріт Павлик (про 25-ліття „Приятелів українського села"), Ярослав Балан (про розбудову і пам'ятники Екомузею „Калиновий край"), Іван-Павло Химка (про українські сакральні пам'ятники Альберти), Михайло Саварин (інтерв'ю з членами Руху в Україні в 1990 році) та інші.

Сини землі, українці-піонери, вибороли в Канаді прекрасне місце своїм потом і кров'ю, то ж обов'язком нащадків тепер є зберегти їхню спадщину: церкви, школи, музеї, доми для сеньйорів, хори, танцювальні ансамблі, мистецтво, громадські і наукові інституції, подати історії їх постання і діяльности в книжках й збірниках НТШ.

Описуючи багатогранне громадське, мистецьке, культурно-освітнє, наукове життя українців, НТШ рівночасно вшановує і морально підтримує всіх працівників на народній ниві, в минулому і теперішньому, що далеко від рідної землі зберігають духовний зв'язок зі своїм народом.

Ось що сказав у 1849 році про важливість мови видатний український педагог Костянтин Ушинський і чому НТШ старається її зберегти скрізь де живуть українці: „Мова найважливіший, найбагатший і найміцніший зв'язок, що з'єднує віджилі, живущі та майбутні покоління народу в одне велике, історичне живе ціле. Коли зникає народна мова – народу нема більше! Поки живе мова народна в устах народу, до того часу живий і народ. І нема насильства більш нестерпного, як те, що хоче відняти в народу спадщину, створену незчисленними поколіннями його віджилих предків. Відберіть у народу все – і він усе може повернути, але відберіть мову – і він ніколи більше вже не створить її; нову батьківщину навіть може створити народ, але мови – ніколи; вимерла мова в устах народу – вимер і народ".

А великий оборонець української мови, письменник Олесь Гончар, перед своєю смертю в 1995 році, у привіті учасникам Шевченківської конференції в Ню-Йорку, між іншим, написав: „Як велика, воістину божественна сила, Шевченко сьогодні єднає все світове українство. Наші думки з-над Дніпра линуть до вас, наші дорогі брати і сестри, ми повсякчас пам'ятаємо про ті благородні діяння, що їх ви в діяспорі звершуєте з іменем Кобзаря, надто ж високо пошановує Україна плідну діяльність славетного Наукового товариства імени Шевченка".

Редакційна колеґія плянує видати збірник НТШ українською мовою в Острозькій академії, де редактор В. Полковський очолює окремий Канадський відділ.

У справах Збірника просимо звертатися до співредакторів на електронну пошту: Микола Сорока: msoroka@ualberta.ca (тел.: 780-437-4762), В. Полковський: valerii@shaw.ca (тел.: 780-419-6125).

Петро Саварин

Завершено програму обміну виховників СУМ

НЮ-ЙОРК. – У липні-серпні цього року була започаткована нова програма обміну виховників Спілки Української Молоді (СУМ) між Україною та США. Ця ідея виникла під час зустрічі сумівців з цих двох країн, де було визнано необхідність обміну думками, ідеями, аби таким чином досвід, накопичений в обидвох країнах, був якнайповніше використаний.

У США 10 учасників крайового вишкільного табору було запрошено на співбесіду, в ході якої було відібрано учасників обміну. З кандидатів віком 15-17 років було вибрано Адріяну Краснянську та Андрія Дрозда з Осередку СУМ в Клівленді, Огайо, Діяну Василик та Іванку Бігун з Осередку СУМ в Ґошені, Ню-Йорк. В Україні було вибрано Іру Лису зі Львова, Мар'яну Марець з Тернополя та Іванку Голуб'юк з Острога.

Програма обміну розпочалася з приїзду українських виховниць на оселю СУМ в Еленвілі, Ню-Йорк, де вони взяли участь у двотижневому виховному таборі, а згодом – у тижневому відпочинковому таборі для старшого юнацтва.

Разом з ними в Україну поїхали четверо впорядників з Америки. Усі вони прибули до села Шестовиця поблизу Чернігова, де протягом двох наступних тижнів допомагали проводити сумівський табір в українському стилі.

Після повернення впорядники поділилися враженнями.

А. Дрозд: „Під час таборування в Україні ми розмірковували зі старшим юнацтвом про героїзм та значення поняття „бути героєм". Молодші таборовики знайомилися з різними професіями. Ця подорож допомогла мені усвідомити, що люди в Україні справді є нашими братами й сестрами".

А. Краснянська: „Мене цікавило, як відрізнятиметься табір у Чернігові від тих, які я відбула в Еленвілі та Клівленді. Ми були задоволені тим, що сумівці з України та Америки мають багато спільного. Наша спільна мета – працювати на славу України".

Крайові управи СУМ в Америці і в Україні вважають програму обміну гідною для повторення. Уже є група кандидатів, що тільки й чекають на це.

Христя Бігун

Оголошено конкурс молодих виконавців ім. Квітки Цісик

ЛЬВІВ. – Громадська організація „Галицькі фестини" разом з Державною театрально-видовищною аґенцією, Українською Американською Координаційною Радою (США) та „ArtEmes Entertainment Production" (США) за фінансової та організаційної підтримки Міністерства культури і туризму України оголосила Міжнародний конкурс виконавців українського романсу ім. Квітки Цісик.

Конкурс покликаний сприяти відродженню та утвердженню духовних цінностей українського народу, залученню юнацтва і молоді до вивчення та розуміння кращих зразків традиційного та сучасного українського пісенного мистецтва, популяризації творчости видатної української співачки К. Цісик, пошуку і відкриттю творчо обдарованих виконавців.

До участи у конкурсі запрошуються солісти-вокалісти і вокальні ансамблі, які готують по два вокальні твори у супроводі інструментальної музики або фонограми – виключно україномовні. Один з них – обов'язково з творчого доробку К. Цісик.

Перший етап – дистанційний – до середини листопада. Другий етап – відбірковий у Львові– 10-11 грудня цього року. Третій етап – фінальний – у форматі ґала-концерту за участю переможців відбіркового етапу. Термін проведення 12 грудня. Заявки на участь у конкурсі приймаються до 25 листопада. Поштова адреса: „Галицькі фестини", вул. Миколи Хвильового, 29/85, Львів, 79059, Ukraine.

Контактна інформація: Галина Дмитришин. Тел.: (380-67) 670-5404 або (380-50) 370-4751. Електронна пошта: galfest@gmail.com.

Галина Дмитришин

Підвищення військової ранґи д-ра Бориса Люшняка

Контр-адмірал Борис Люшняк з дочками Стефанією і Ларисою та дружиною д-ром Патріцією Кусамано на церемонії вручення другої зірки.
Фото: д-р Яромир Оришкевич

АЛЕКСАНДРІЯ, Вірджінія. – 5 квітня секретар Відділу здоров'я і суспільних послуг США Кетлін Себеліюс затвердила підвищення д-ра Бориса Люшняка, контр-адмірала молодшого ступеня в Офіцерському корпусі Служби охорони здоров'я США, до ранґи двозіркового контр-адмірала.

Надання другої зірки відбулося 16 липня в приміщенні Управління контролі харчів та ліків у Силвер-Спрінґ, Меріленд. У церемонії брали участь дружина д-ра Б. Люшняка – д-р Патриція Кусамано та їхні доньки Лариса й Стефанія, рідня з Чикаґо, колеґи та члени місцевої української громади.

Д-р Б. Люшняк є комісіонером-заступником в бюрі проти тероризму і виникаючих небезпек. Він розпочав свою кар'єру в 2004 році як головний медичний офіцер в Управлінні протитерористичної політики і плянування. У 2005 році був підвищений до посади комісіонера-заступника, а у 2006 році – до однозіркового контр-адмірала та призначений головним лікарем-помічником США.

Раніше д-р Б. Люшняк працював в Центрі контролі та запобігання захворювань, де посідав становище старшого медичного офіцера у відділі спостереження, оцінки небезпеки і польових дослідів у Сінсінаті, Огайо.

Д-р Люшняк став членом медичного штабу у 1988 році як лейтенант при Службі епідеміологічної розвідки. На цьому становищі він мав спеціяльні відрядження до Косова під час воєнних дій, Росії і Банґлядешу, займався низкою добровільних місій в Україні.

Після терористичного нападу на Америку в 2001 році д-р Б. Люшняк очолив команду в Ню-Йорку, згодом увійшов у робочу групу з питань поборювання сибірської виразки (антраксу) в околицях Вашінґтону. У 2005 році д-р Б. Люшняк очолював команду, що надавала всебічну допомогу жертвам гураґану „Катріна" у штатах Луїзіяна, Місісіпі і Тексас, а цього року служив як командир-помічник для поборювання випадків ґрипи H1N1.

Протягом своєї державної кар'єри д-р Б. Люшняк одержав багато нагород і відзначень за відмінну службу й професійну справність у виконанні своїх обов'язків, та нагороду за героїзм. За провідну ролю в подоланні наслідків гураґану „Катріна" він отримав нагороду ім. д-ра Віліяма Бомонта від Американської медичної асоціяції.

Д-р Б. Люшняк виріс в українському оточенні Чикаґо, початкову освіту отримав в українських школах. Він є членом кількох американських медичних товариств та низки українських організацій (Наукове Товариство ім. Шевченка, Пласт, Українське Лікарське Товариство Північної Америки).

Роман Б. Воробець

На цій сторінці вміщені повідомлення про події, які сталися навесні, але вістки про них надійшли до редакції в кінці жовтня. Просимо дописувачів надсилати вістки про громадські події відразу після їх проведення.
Редакція

„Рідна школа" вшанувала матурантів

ДІТРОЙТ. – 22 травня в залі Українського культурного центру відбулася святкова зустріч матурантів з громадою метрополітального Дітройту. Абітурієнти Леся Федорак, Оля Форошівська, Оля Коссак, Юлія Ковцун, Іван Комар, Іванка Мурська, Андрій Мирончук, Наталя Сачовська, Христина Телебзда, що в травні склали з успіхом матуральні іспити в присутності інспектора шкільної ради д-ра Асі Гумецької, зайняли місця за головним столом. Учителями матуральної кляси були д-р Ярослав Березовський, д-р Сергій Пасішник, Христина Юзич, Валентина Бойко, Люба Красій.

Місця у святково удекорованій залі квітами та вишиваними рушниками зайняли родини випускників, учителі та громада, що дає моральну та фінансову підтримку школі. Святкову зустріч відкрив Микола Мурський, колишній випускник школи.

Ігумен церкви Непорочного Зачаття о. Даниїл Чайковський перевів молитву, а Архиєпископ Олександер з церкви св. Андрія Первозваного виголосив вітання. Вітання від десятиклясників передали Юліяна Бедрус, Олександер Куций та Андрій Дудун. Виступ молодших братиків і сестричок випускників приготувала вчителька Ірина Свитка.

Слово від матурантів виголосили О. Форошівська та І. Мурська. Вони подякували вчителям за їхні старання і зусилля передати знання рідної мови, культури та традицій, склали від імені всіх своїх однокласників урочисте приречення поглиблювати набуті в „Рідній школі" знання.

Опікун матуральної кляси Я. Березовський у жартівливій формі охарактеризував кожного матуранта. Андрій Перекліта, директор школи, у своєму слові підкреслив, щоб матуранти завжди дивилися у майбутнє і пам'ятали, хто вони і хто їхні предки. Він представив усіх матурантів, яким вручено матуральні свідоцтва і подарунки. Подяку від батьків виголосив Еміліян Комар.

Вечір закінчився забавою під звуки оркестри під проводом Василя Перця.

Христина Юзич

Всеамериканський ...

(Закінчення зі стор. 13)

та спів оперного співака Стефана Шкафаровського, піднесено прапори США та України. Святковий наказ прочитала Н. Длябога. Маніфестаційну програму відкрила І. Браєн, яка запросила до вітального слова голову Крайової управи СУМ Андрія Бігуна.

Головним промовцем була новообрана голова КУ СУМ в Канаді Оляна Ґрод. Програмою провадила Л. Гаргай, яка представила шановних гостей на трибуні.

Усні привіти висловили – другий секретар Посольства України у США Віктор Волошин, віце-консул Ґенерального консульства України в Ню-Йорку Костянтин Ворона, голова Світової конференції українських державницьких організацій Аскольд Лозинський, голова Організації оборони чотирьох свобід України Михайло Козюпа, голова Крайової Пластової Старшини Петро Ставничий.

Після цього було зачитано ряд письмових привітів від церковних, політичних та суспільно-громадських організацій, зокрема від Патріярха Української Греко-Католицької Церкви Любомира Гузара – колишнього капеляна на Оселі в Еленвілі, Посла України у США Олександра Моцика, голови проводу Організації Українських Націоналістів Стефана Романова та голови Світової управи СУМ Мирослави Підгірної.

Колишній голова Крайової управи СУМ Богдан Гаргай повідомив про капітальний ремонт оселі, завданням якого є її віднова та покращення інфраструктури. Відтак Президент Кредитової кооперативи СУМА в Йонкерсі Володимир Козіцький разом з головою Ради директорів Андрієм Горбачевським вручили чек на 100 тис.дол. До них приєднався голова Осередку СУМ в Йонкерсі Андрій Бурчак, який вручив від управи Осередку пожертву у висоті 15 тис. дол. Обидві пожертви призначені на відновлення басейну на оселі.

Від Кредитової кооперативи „Самопоміч" в Ню-Йорку виступив голова Ради директорів Любомир Зєлик, який вручив чек на 85 тис. дол., призначений на будову нового павільйону на юнацькому таборі.

Б. Гаргай подав до відома, що Фундація „Спадщина" Першого банку „Певність" у Чикаґо, головою якої є д-р Юліян Куляс, пожертвувала на потреби оселі 10 тис. дол.

Маніфестаційна частина здвигу закінчилася дефілядою осередків СУМ, якою провадив Мирон Приймак та до якої грала оркестра „Батурин". Першим ішов Осередок ім. 30 червня 1941 року з Йонкерсу з переходовим прапором СУМ, а за ними – сеньйори, дружинники, юнацтво та суменята.

На спортових площах оселі відбулися змагання з копаного м'яча, а на головній трибуні – мистецька програма. Для гостей, які лишилися на оселі, відбулася забава під музику оркестри „Грім" та групи „Зукі і Майк".

Пресова референтура СУМ в Америці

Розпочато реставрацію історико-архітектурного комплексу Могилянки

КИЇВ. – У Національному університеті „Києво-Могилянська академія" (НаУКМА) розпочато проєкт „Реставрація". На території найстарішого університету України розташований історико-архітектурний комплекс державного значення – 11 будівель XVII-XIX ст. У них розміщуються навчальні авдиторії, бібліотеки, церкви, ґалерії. Всі ці споруди відкриті для доступу всіх охочих, тут проводяться екскурсії, мистецькі імпрези, конференції.

Дослідницька бібліотека в Конґреґаційній залі академії.

Унікальну авру університету створюють Святодухівська (Трапезна) церква (початок 30-их років XVII ст.), поварня Братського монастиря (початок XVII ст.), Староакадемічний (Мазепин) корпус (1703 рік), Благовіщенська (Конґреґаційна) церква (1740 рік), будинок ігумена Братського монастиря (1781 рік), Сонячний годинник (кінець XVIII ст.), Бурса (1778 -1816 роки), новий академічний корпус (1822-1825 роки), проскурня (1826 рік), келії Братського монастиря (1823-1879 роки), Циркульний (Ковнірський) корпус (1899 рік).

Досягнути европейського рівня якости освіти неможливо без створення сучасної матеріяльної бази.

На жаль, університетське містечко на Подолі, розташоване в історичному центрі Києва, не дає великих можливостей для розвитку. Йдеться про аварійний стан приміщень, більшости з яких вже понад 100 років. З часу відродження університету були укріплені перекриття та баня Благовіщенської церкви Староакадеміного корпусу, відреставровані Святодухівська (Трапезна) церква та поварня Братського монастиря. Настав час, коли збереження архітектурного комплексу має стати справою державною, загальнонаціональною.

Староакадемічний (Мазепин) корпус Києво-Могилянської академії.

Перший етап великого проєкту „Реставрація" має охопити всі 11 будівель історико-архітектурного комплексу. Заплановано проведення щорічних спеціяльних благодійних акцій. Перший подібний захід відбудеться 19 січня 2011 року. Його метою є збір фондів на виготовлення проєктно-кошторисної документації реставрації Староакадемічного корпусу.

Прес-центр НаУКМА

ПОСТАТІ

Незабутні українські патріоти

Слово про Зенона Матлу

Згідно з довідником Петра Содоля „УПА, 1943-1949", що вийшов у видавництві „Пролог" у Ню-Йорку 1994 року, з 73 представників керівництва Воюючої України в роки Другої світової війни майже 20 відс. народилися саме у 1910 році.

Ось їхні імена: Микола Лебедь, Микола Арсенич, Яків Бусел, Іван Бутковський, Григорій Голяш, Михайло Дяченко, Василь Івахів, Остап Качан, Роман Кравчук, Олександер Луцький, Зенон Матла, Василь Сидор, Ярослав Старух, Василь Турковський, Петро Федорів.

На початку Другої світової війни на території України цим командирам, зверхникам та організаторам визвольної боротьби українців виповнилося по 30 років. Але за плечима чи не кожного з них вже був досвід підпільної роботи проти польської окупаційної влади, роки тюрем, кацетів, ізоляторів та переслідувань. Майже всі вони, за винятком кількох, загинули геройською смертю за кращу долю українського народу, за визволення України. Цього року їм виповнилося б по 100 років.

Сьогодні хочу згадати про одного з них – З. Матлу, якому 26 листопада виповнилося б 100 років.

З. Матла – (псевдоніми в ОУН та підпіллі – Дніпровий, Святослав Вовк) народився 26 листопада 1910 року у селі Містки Пустомитівського району Львівської области, член ОУН, був студентом математичного факультету Львівського університету, пізніше – надобласний провідник ОУН теренів Перемишль-Львів-

Зенон Матла

Бережани-Тернопіль. Заарештований польською поліцією за участь у вбивстві поліційного аґента у 1934 році, засуджений на кару смерти, замінену довічним ув'язненням.

Вийшов з ув'язнення вже після падіння Польщі у вересні 1939 року. Влітку 1941 року став членом штабу Похідних груп ОУН(б), керівником Південної Похідної групи.

Штаб-квартира З. Матли була розташована у Кривому Розі. Від 3 вересня З.Матла (Святослав Вовк), коли Південна Похідна група прибула до Дніпропетровська, став Крайовим провідником ОУН(б) на Південно-східних українських землях.

13 травня 1943 року З. Матлу обрано членом Бюра Проводу ОУН на Українських Землях, вже у липні цього року його заарештувало ґестапо й утримувало у німецькому концентраційному таборі до осені 1944 року.

На еміґрації З. Матла перебував у Західній Німеччині як член Проводу Закордонних частин ОУН, згодом – як тереновий провідник ЗЧ ОУН у Франції, а від 1952 року до своєї смерти 23 вересня 1993 року мешкав у США.

В США З. Матла з 1953 по 1955 рік був членом редколеґії філядельфійського часопису „Америка", а з 1971-го по 1981 рік - головним редактором часопису.

З. Матла був автором праць „Південна похідна група" (Мюнхен, 1952, видавництво „Наша книгозбірня)", „Похідна група „Південь", багатьох статтей.

Священик постраждав за добре слово про І. Мазепу

У Лохвиці здавна був відомий рід священиків Рогачевських, які служили в Богоявленській церкві. Очевидно, що пізніший прихильник гетьмана Івана Мазепи Іван Рогачевський після закінчення в кінці XVIII ст. Києво-Могилянської колеґії продовжив батькову справу. Він був заарештований у 1709 році як лохвицький протопоп.

У своєму поясненні Синодові Росії у 1722 році о. І. Рогачевський зізнавався, що постраждав через донос священика, який звинуватив його в іґноруванні царського маніфесту й неоприлюдненні останнього людям. На думку визначного українського історика Сергія Павленка, найпевніше, лохвицький протопоп відмовився ознайомлювати прихожан з актом, в якому піддавався анатемі гетьман І. Мазепа, закликав їх боротися за визволення України.

Про чітку позицію священика-мазепинця дізнаємося з його дій на засланні в Архангельську, куди його привезли у 1712 році. Він мав відбувати покарання в Соловецькому монастирі. Проте через сувору зиму сполучення з монастирем і його призначили до новоствореної школи.

В Архангельську мешкали купці, військові, чиновники губернії. Вони бажали дати освіту своїм дітям і клопоталися перед Москвою про використання вченого українця в навчальному закладі.

І. Рогачевський швидко здобув авторитет у місцевого люду як здібний церковний проповідник і цікавий співбесідник. Його запрошували на родинні свята. Він часто бував у будинках впливових чиновників, зокрема піддячого Якова Матвеєва.

У 1719 році в Архангельськ заслали відомого ще з часів І. Мазепи скаржника на гетманів та старшин Данилу Забілу за черговий донос. Не міг він обійтися без звичного заняття і на засланні. У 1721 році Д. Забіла написав архангельському віце-губернаторові листа про те, що в домі Я. Матвеєва під час обіду репресований сердюцький полковник Покотило і І. Рогачевский згадували „проклятого Мазепу" як святого. Посадський Василь Дунін передав Д. Забілі слова І. Рогачевського: „Наш Мазепа святий і в небі буде".

Усіх запідозрюваних в цих висловлюваннях у 1721 році викликали до Москви, де, завдяки явному заступництву Стефана Яворського, Синод, вислухавши спростувальні виправдання І. Рогачевського, віддав останнього на поруки дякові Опанасов Кульбицькому.

Згодом лохвицькому протопопові вдалося повернутися на батьківщину, бо, схоже, саме його прізвище згадується серед членів Кодифікаційної комісії, яка готувала правничі документи для Гетьманщини. У списку від духовенства, яке допомагало виробити законодавчі документи для українців, значився „о. Рогачевський, лохвицький протоєрей".

Олександер Панченко,
Лохвиця, Полтавська область

Подорож в Україну родинного дитячого ансамблю „Коріння"

„Ви американці, але ваше коріння – українське", – ці слова не раз ми чули, подорожуючи Україною влітку цього року. Ансамбль „Коріння" – це мої діти Роксоляна (15 років, скрипка, бандура), Зоя (14 років, чельо, сопілка, акордеон, бандура), Стефан (13 років, сопілка, акордеон, бандура) і Олександра (12 років, скрипка, бандура).

Все це почалося з того, що навесні ми дістали запрошення взяти участь у фестивалі „Країна мрій", який проходив у Києві 10-11 липня. Це запрошення заохотило нас розширити подорож для відвідання будинків для сиріт і старших людей. Діти влаштовували концерти, награли два компакт-диски. Були також заохочення і деяка підтримка від американських і українських друзів.

І ось ми у Києві. Що відразу вразило – це бездомні песики. Шкода було їх. Ми такого ще не бачили. Особливо тяжко було дивитись, як цуценя ховалося під автом на головній дорозі від більших собак. У пресі тепер багато пишуть про цю ситуацію, особливо у зв'язку з европейським чемпіонатом з футболу Евро-2012. За деякий час ми до псів звикли, і мені навіть подобалося товариство цих тварин.

Нас запросили на інтерв'ю до Радіо „Свобода". Сильний дощ у Києві не зупинив нас в дорозі до студії, де журналістка Ірина Штогрин чекала на нас. Вона саме готувала програму до роковин вбивства відомого художника Михайла Бойчука, мого діда по мамі. Це інтерв'ю з'явилося в інтернет-програмі під назвою „Через океан – по Україну (до 73-ої річниці розстрілу Михайла Бойчука)".

Нам пощастило також побачити приватну колекцію українського народного мистецтва Євгена Дмитрука, який намагався уприємнити наш побут у столиці. Велика подяка також Валерієві Гладунцеві з гурту „Божичі" і директорові музею Петрові Гончарові за те, що діти мали змогу дати концерт в Музеї Івана Гончара. А серед публіки була відома співачка Ніна Матвієнко.

Фестиваль „Країна мрій" був сповнений мистців і їхніх виробів. Лірник грав, хтось бандуру різьбив, були ковалі, ткачі, лялькороби, малярі... Хтось робив традиційні іграшки. Чутно оповідання, співи. Танцювали під українську музику різних часів. Ми знайшли собі місце, поставили столик, прядку, діти почали грати й співати. То справді було, як мрія: спів дітей і музика лунали на Співучому полі, з видом на Дніпро.

Для людей, що цікавляться народним співом, фолкльором, українськими ремеслами, цей фестиваль – справжня знахідка. Особливо мені сподобалися сільські танці. Гурти „Буття", „Гуляй-город", Тарас Компаниченко забавляли людей, запрошували людей до танцю. А які гарні вінки з квітів і листя прикрашали дівчат!

Крім нас, виступила лише одна дитяча група з Одещини. Дівчата чудово виглядали, співаючи і виводячи танки, а хлопці грали на трубках. Вони самі собі варили капусняк, а жінки приносили печені поросята, вареники, приготовлені вдома на дорогу. Ми раді були, як вони почали продавати голодним свої смачні страви.

Після Києва поїхали до Рівного. Там в дитячому будинку чекали на нас діти-сироти віком від двох до шести років. Ми з ними на майданчику поспівали, потанцювали, побавилися, почитали книжки. Одна дівчинка запитала, коли ми знову приїдемо, і подумавши, сама сказала: „Я знаю! Завтра!" Тепер ми готуємо пакунки для цих дітей, яким все може придатися. Їх у будинку 75.

Далі – подорож до Львова, де ми мали змогу, завдяки місцевому акторові Василеві Мицькову, виступити у телевізійній програмі „Вечірній простір", а також на фестивалі „Літо на Ринку." Музикант Андрій Підпірка, який тепер в Америці живе, заохотив дітей виступити на фестивалі „Країна мрій" у Львові, у Шевченківському гаю.

Дорога потягом до Коломиї. Я досі не можу заварити такий смачний, запашний чай, який в потязі подавали. Скляночки такі гарні. В Коломиї ми побули в чудовій „Хаті на куті", де нас родинно приймали. До них приїжджають туристи з цілого світу, і Корпус миру робить там щоліта табір для дівчат.

Карпати були для нас вершиною подорожі. Природа, люди – краса. Переповненим автобусом, водій якого всіх сварив, поїхали до славного музики Михайла Тафійчука. Дощі дороги розмили. Палили сіно, яке погнило. Нарешті доїхали до Буковця. Нас зустрів М. Тафійчук. Ми його знаємо зі спільних виступів у Ню-Йорку. Він з сином, родиною Зеленчуків і Вірляною Ткач гостювали в нас. Почалося куштування води з різних джерел. Вода була надзвичайна. Чудові поля. Усе цвіло. М. Тафійчук розповів, що коли Олег Скрипка в нього був і побачив ці поля, то сказав, що в житті такої краси не бачив.

Улюблене джерело М. Тафійчука було в лісі. Я скинула сандалі і ходила боса. Дивувалася, яка м'яка земля, вкрита мохом. У Тафійчуків родина зібралася сіно косити. О шостій ранку почали, а потім наспіх збирали, бо чути було грім.

Після вечері з бринзою, афинами, варениками, ми сіли навколо стола, і М. Тафійчук почав разом з дітьми грати гуцульські мелодії. Ми передали йому три пари величезних коров'ячих рогів, що везли з Америки, аби цей майстер зробив з них українські народні інструменти. В Україні вже таких рогів не знайти.

В Івано-Франківському геріатричному пансіонаті на нас чекала директорка Лоріна Дерев'янко. Це пансіонат, якому допомагає 95-ий відділ Союзу Українок з Кергонксону, Ню-Йорк. У ньому 275 мешканців, 200 з яких – лежачі. Ми дали концерт, який приніс багато радости не лише публіці, а й нам. Ця подорож відкрила для нас багато нових почуттів. Приємно було відчути щось спільне, що нас єднало.

Група „Коріння" плянує виступити з музичним ляльковим театром на тему українських звичаїв зимового циклу в Українському Музеї в Ню-Йорку. Це відбудеться 12 грудня, о 2-ій год. по обіді.

Можна більше довідатись про групу „Коріння" і її проєкти на „Facebook" під „Korinya" або телефоном (845) 255-5936.

Галина Щепко-Гамільтон,
Ґардінер, Ню-Йорк

Галина Щепко-Гамільтон з дітьми після їхного виступу на фестивалі „Країна мрій" у Львові.

Ансамбль „Коріння" виступає в геріятричному пансіонаті в Івано–Франківську.

Ансамбль „Коріння" у найбільшій у світі „Яворівській іграшці" після виступу на фестивалі „Літо на Ринку" у Львові.

На сіножаті у Михайла Тафійчука в Карпатах.

На відкритті музичного сезону вперше звучала бандура

САКРАМЕНТО, Каліфорнія. – 9 жовтня творча група українців та їхніх друзів порадувала жителів Сакраменто і околиць виставою опери „Запорожець за Дунаєм", а 16 жовтня відбулося відкриття 14 сезону Симфонічної філармонічної оркестри Сакраменто, у якому взяли активну участь українці.

Як зазначив у вступному слові президент оркестри Давид Найстром, у цьому сезоні буде представлено вірменську, українську та російську громади з показом їхніх музичних надбань та багатої культурної спадщини.

Композитор Юрій Олійник був запрошений взяти участь у концерті „Російський романс", у програму якого ввійшла музика Петра Чайковського та скрипковий концерт Арама Хачатуряна. Можливо, й Ю. Олійника записали б в „російські" композитори, але подружжя Олійників попросило дирекцію оркестри змінити назву і визнати, що українці та вірмени – це не росіяни. Американці визнали свою помилку, змінили назву на „Fire & Romance", а також пішли навіть далі і вирішили познайомити пересічну американську публіку не тільки з музикою цих народів, а й попросили громади влаштувати свої виставки мистецтва у Громадському театрі.

16 жовтня відбувся повний концерт у двох відділах: прозвучав Концерт ч. 4 „Трипільський" для бандури з оркестрою Ю. Олійника у трьох частинах, та „Скрипковий концерт ре-мінор" у трьох частинах А. Хачатуряна. Солістами були бандуристка Оля Герасименко-Олійник та молодий талановитий скрипаль з Ню- Йорку Михаїл Симонян. У другому відділі оркестра виконала „Симфонію ч. 4 фа-мінор" П. Чайковського під дириґуванням Майкла Морґана.

Багато українців, хоча й знали, що то таке бандура, але все ж відкрили для себе вперше її можливості у симфонічній музиці. Інші взагалі вперше слухали бандуру, яка їх зачарувала, заінтриґувала, і вони висловлювали свої захоплення її звучанням, виконанням та музикою. Також публіці сподобалася виставка українського мистецтва, яку влаштували та виступили перед концертом співачка Оксана Ситницька, активістки Товариства збереження української спадщини Галина Лорчак і Зеновія Міщук (вони організували виставку українського рушника).

17 жовтня симфонічна оркестра запросила дітей віком до 12 років слухати клясичну музику. Перед концертом відбулися короткі виступи дитячих ансамблів – українців представляли бандуристи Микола Настин, Ангеліна та Діяна Сушики, російську музику на ґітарах виконували учні Анатолія Євсенка, про виставу-балет П. Чайковського оголошували учні балетної студії, які будуть задіяні у цьому дійстві в грудні цього року.

Спеціяльно для молодшої публіки запросили артиста драматичного театру Давида Пієріні, який виступив у ролі композитора П. Чайковського і розповів, як композитор почувається, коли творить симфонію.

Перед концертом на сцені дириґент М. Морґан пояснив дітям і батькам, що вірмени, українці і росіяни – це зовсім інакші три народи зі своїми власними давніми культурами, звичаями, мовами, музикою і всі вони мають свою багату спадщину та історію.

Виступ бандуристки, виставки народного мистецтва і дитячих малюнків (в неділю художниця з України Маргарита Чаплінська додала твори своїх учнів), принесли багато радости та задоволення публіці.

Щоб вивчати українську мову, можна записати дітей до української суботньої школи – тел.: (916) 635-4301, дод.161, в клясу бандури: (916) 482-4706, в художню студію малювання: (650) 430-6509.

Адріяна Шмагало

Юрій та Оля Олійники 17 жовтня на українській виставці перед виступом з симфонічною оркестрою Сакраменто. Фото: Олена Настин

Українська виставка під час концерту філармонічної оркестри 16 жовтня в Сакраменто. Фото: Оля Олійник

Дитячий ансамбль бандуристів – Діяна та Ангеліна Сушики і Микола Настин. Зліва - Оля Олійник. Фото: Юрій Олійник

Кричевські повертаються в Україну

Завідувачка музею Уласа Самчука Інна Нагорна з картиною Катерини Кричевської-Росандіч „Клеванський замок".

РІВНЕ. – Коли відома художниця Катерина Кричевська-Росандіч понад 60 років тому їхала з Луцька до Рівного, то у селищі Клевань зупинилася, щоб відвідати замок князів Чарторийських. Мисткиня зробила ескізи на папері, а потім перенесла їх у картину. Вона була показана на художніх виставках К. Кричевської-Росандіч у США, Канаді, Німеччині, інших країнах.

Тепер картина „Клеванський замок" потрапила на виставку художніх робіт у рівненському музеї Уласа Самчука.

На презентацію виставки завітав Рональд Нотейдж з Лос-Анджелесу, який маштабно окреслив життєвий та творчий шлях мисткині.

Євген Цимбалюк

Рональд Нотейдж з Лос-Анджелесу добре знається на творчості Катерини Кричевської-Росандіч.

НОВІ ВИДАННЯ

Ілля Витанович – подвижник української кооперації

Степан Гелей. „Ілля Витанович: науково-педагогічна та громадська діяльність". Львів: В-во Львівської комерційної академії, 2010. 584 стор., 420 іл.

У вересні вийшла друком монографія львівського історика, дійсного члена Наукового Товариства ім. Шевченка, доктора історичних наук, проректора Львівської комерційної академії Степана Гелея „Ілля Витанович".

Проф. С. Гелей опублікував шість монографій та близько 300 статтей, вперше в українській історіографії дослідив концепцію державотворення визначного українського історика, політичного та військового діяча Василя Кучабського. Він – автор та співавтор підручників та посібників, словників та довідників з теорії та історії світової і вітчизняної культури, української політології, політико-правових систем світу.

Упродовж останніх 20 років учений активно займається дослідженням історії кооперативного руху, пропаґандою української кооперативної ідеї. Його перу належать монографія „Українська кооперативна ідея в загальноевропейському контексті" (2003), 50 статтей з цієї проблематики.

С. Гелей – редактор та автор збірників наукових праць, зокрема фундаментального трьохтомного видання історичних нарисів „Українські кооператори", „Вісника Львівської комерційної академії. Гуманітарні науки", щорічника „Українська кооперація: історичні та соціяльно-економічні аспекти". Під його керівництвом вперше в незалежній Україні видані підручники для вищих навчальних закладів з історії кооперативного руху", споживчої кооперації, кооперативного права.

Монографія „Ілля Витанович" написана на основі великого джерельного матеріялу. Зібрано, досліджено і узагальнено усю наявну творчу спадщину І. Витановича.

Проф. С. Гелей – перший в українській історіографії – проаналізував життєвий і творчий шлях І. Витановича, показав основні джерела формування його світогляду (виховання в сім'ї, навчання в Рогатинській та Львівській академічній гімназіях, в Українському (таємному) університеті та в Університеті Яна Казимира).

Окремий розділ присвячений боротьбі І. Витановича за волю України. Він належав до тих колишніх студентів і гімназистів, які в період Першої світової війни та визвольних змагань стали старшинами і своє майбутнє пов'язували з українською національною армією та з мрією про Українську державу.

В монографії всебічно охарактеризовано наукову спадщину І. Витановича, який був глибоко обізнаний з актуальними проблемами історії України, економічної думки, соціології. Проте, найбільший вклад учений вніс у розвиток кооперативної науки. Саме за це С. Гелей називає І. Витановича клясиком цієї галузі знань, а його фундаментальну працю „Історія українського кооперативного руху" – енциклопедією української кооперації.

У розділі „Речник української кооперації" автор висвітлив найяскравіші сторінки діяльности І. Витановича на ниві практичної кооперації, зокрема його співпрацю з „Господарсько-кооперативним часописом", „Кооперативною республікою", працю в Товаристві українських кооператорів, на посаді вчителя кооперації в Українській торговельній школі та директора Кооперативного ліцею.

С. Гелей ретельно проаналізував діяльність І. Витановича в роки Другої світової війни, на конкретних фактах показав ту важливу ролю, яку відігравала українська кооперація у цей трагічний для народу час. Після Другої світової війни І. Витанович разом із сім'єю змушений був виїхати спочатку до Німеччини, а згодом до США, де написав найважливіші свої праці.

Актуальною залишається оцінка ученим визначних українських державотворців Петра Сагайдачного та Івана Мазепи, діяльности Української Центральної Ради. І. Витанович був першим, хто переконливо довів, що, крім соціяльно-клясової та національно-визвольної боротьби, була ще й боротьба за єднання до спільної праці заради утвердження державности.

С. Гелей проаналізував праці ученого про творчість Михайла Грушевського і підтвердив висновок науковців про те, що І. Витанович був першим, хто зробив систематизовану аналізу історіософії найбільшого історика України.

Надзвичайно високо оцінив С. Гелей працю І. Витановича „Суспільно-політичні погляди Івана Франка та його вплив на новітні українські національні змагання", яка була написана 1961 році.

У післямові С. Гелей відзначив, що І. Витанович належить до тих небагатьох особистостей в українському суспільстві, які з повним правом можуть носити горде ім'я українського інтеліґента.

Володимир Луців
Лондон

Перевидано книгу про українсько-єврейські взаємини

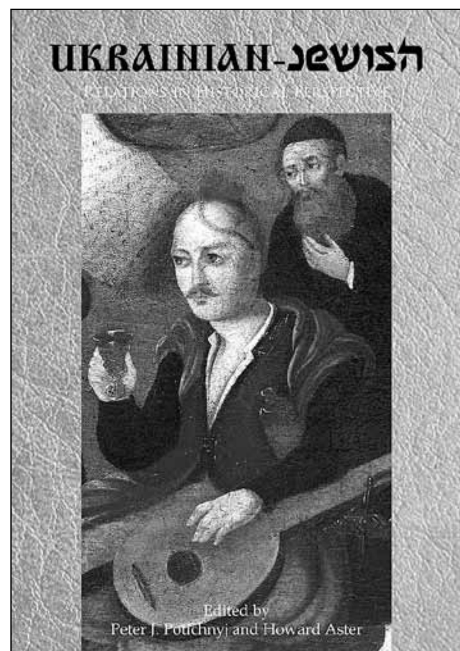
Peter J. Potichnyj and Howard Aster (eds.). „Ukrainian-Jewish Relations in Historical Perspective". Третє видання. 537 стор.

Книга „Ukrainian-Jewish Relations in Historical Perspective" („Українсько-єврейські стосунки в історичній перспективі") містить доповіді з історичної конференції про українсько-єврейські взаємини, яка відбулася в МакМастерському університеті в Гамільтоні, Онтаріо, у жовтні 1983 року. У цій конференції взяло участь чимало відомих науковців з Північної Америки й Ізраїлю, які спробували розглянути вкрай складну історію стосунків між евреями й українцями. Представлені у цьому збірнику статті, віддзеркалюючи динамічні, а часом суперечливі дискусії з даної конференції, хронологічно охоплюють період від VII до XX ст., а тематично – Східню Европу й Канаду.

Ця конференція стала першою поважною спробою обговорити складні питання українсько-єврейських стосунків у ширшому академічному контексті. За останню чверть століття сталися вагомі зміни в геополітиці України та Ізраїлю та неймовірно зросла кількість досліджень про українсько-єврейські стосунки в багатьох країнах. Про це свідчить вибрана бібліографія книжкових публікацій, включена до третього видання.

До книги ввійшли наступні есеї: „Попередники євреїв-ашкеназі Східньої Европи", „Участь евреїв у заселенні України в XVI-XVII ст.", „Козацькі повстання в українсько-єврейських стосунках", „Єврейський фактор у повстанні Богдана Хмельницького", „Дискусія між журналами „Сіон" і „Основа", „Українсько-єврейські стосунки в Прикарпатті", „Дилеми єврейської національної автономії", „Єврейсько-українські політичні стосунки в Російській імперії, 1900-1917", „Українсько-єврейські стосунки в міжвоєнний період", „Єврейська тема в українській літературі XIX-XX ст.", „Переклади літератури мовою ідиш в Радянській Україні", „Єврейські та українські жінки", „Єврейсько-українські стосунки в Західній Україні під час Голокосту", „Українсько-єврейські стосунки в Канаді".

Серед авторів статтей – знані науковці з Ізраїлю й Північної Америки Омелян Пріцак, Ярослав Пеленський, Григорій Грабович, Франко Сисин, Іван Химка, Олександер Баран, Джонатан Франкель,

Ізраїль Бартал, Мойше Мішкінський, Матітягу Мінц, Зві Ґітельман та багато інших.

Це видання Канадського інституту українських студій (КІУС) виходить у серії досліджень про Україну та її сусідів. Інші томи були присвячені польсько-українським, російсько-українським та німецько-українським стосункам.

Книгу можна придбати в м'якій оправі за 34.95 дол. і в твердій палітурці за 64.95 дол. (плюс податок і поштові витрати). Поза межами Канади ціни – в долярах США.

Замовлення можна зробити через захищену електронну систему Видавництва КІУС за адресою: www.ciuspress.com або безпосередньо у видавництві: CIUS Press, 430 Pembina Hall, University of Alberta, Edmonton, AB, Canada T6G 2H8. Тел.: (780) 492-2973; факс: (780) 492-4967; електронна пошта: cius@ualberta.ca.

КІУС

Перевидано альбом Олени Пчілки

ЛУЦЬК, Волинська область. – Працівники Волинського краєзнавчого музею та Літературно-меморіяльного музею-садиби Лесі Українки у селі Колодяжному перевидали альбом „Український народний орнамент", автором якого була мати Лесі Українки – Олена Пчілка. З цього видання, зазначив під час презентації перевиданого альбому директор краєзнавчого музею Анатолій Силюк, почалося повернення наукової спадщини Олени Пчілки – багатогранної і дещо призабутої.

Альбом вперше був виданий у 1876 році в київській друкарні Стефана Кульженка. Він став основою для вивчення української орнаментики. Нині цей унікальний альбом перевидано у Луцьку.

Леся Українка у спогадах пише про весну 1881 року, коли вона разом з матір'ю, братом Михайлом і сестрою Ольгою побувала в селі Чекно Млинівського району, де ознайомилася з українськими веснянками та орнаментами.

Книга складалася із передмови і 31 таблиці узорів та детальних коментарів до них.

Євген Корецький

Перевиданий альбом Олени Пчілки.

СПОРТ

Українські команди на футбольних полях Европи

АЛКМААР, Голяндія. – 21 жовтня на стадіоні „АЗ-Стадіон" київська команда „Динамо" здобула свою першу перемогу в змаганні Ліґи Европи з командою „АЗ Алкмаар": 1:2. Ґолі у ворота голяндців забили Артем Мілевський і Євген Хачеріді. Відповів Ерік Фалкенбурґ. Усі ґолі цього поєдинку були забиті у першій половині гри.

Друга половина гри стала жахом для вболівальників та тренерів „Динамо". Команда киян зупинилася, а голяндці „розстрілювали" ворота „Динамо". На гру динамівців було шкода дивитися. Інколи голяндцям просто не вистачало майстерности, щоб забити ґоля.

У додані шість хвилин до основного часу кияни вистояли, зберегли переможний рахунок і перемістились на друге місце в групі.

Наступна гра проти „Алкмаара" відбудеться в Києві 4 листопада, для „Динамо" вона не стане легшою.

* * *

ХАРКІВ. – 21 жовтня на харківському стадіоні „Металіст" відбулися змагання Ліґи Европи між командами „Металіст" і „Сампдорія" (Італія). Харківський клюб довів свою здатність вчитися на власних помилках. „Сампдорія" у перші 35 хвилин не створила біля харківських воріт жодного ґольового моменту. „Металіст" виграв з рахунком 2:1.

Ґолі забили Барселос Тайсон і Клейтон Хав'єр, з італійського боку – Володимир Коман (уродженець Ужгорода). У Харкові тренер гостей Доменіко ді Карло перед важливою грою проти „Інтера" відверто виставив не зовсім основний склад команди. З трійки провідних гравців на полі був лише Антоніо Касано.

Наступного разу „Металіст" гратиме 1 грудня з командою „Дебрецен" (Угорщина).

* * *

ЛЬВІВ. – 21 жовтня на стадіоні „Україна" у змаганнях Ліґи Европи команда „Карпати" програла команді „Севілья" (Еспанія) з рахунком 0:1. Ґоль забив Фредерік Кануте. Не варто було очікувати на перемогу над „Севільєю", та все ж помріяти можна було. Але гості з Еспанії здобули цілком заслужену перемогу.

Загалом „Карпати" лише двічі влучили у площину еспанських воріт. Не зовсім добре для команди, що грала вдома. Тепер на мріях про плей-оф Ліґи Европи їй можна ставити хрест. Попереду ще дві гри на виїзді й одна вдома. Та навіть теоретичних шансів у львів'ян залишається небагато.

Наступна гра – 4 листопада з командою „Севілья" – в Еспанії.

* * *

ЛОНДОН. – Єдина команда України у змаганнях Ліґи чемпіонів Европи – донецький „Шахтар" – програла англійській команді „Арсенал" 19 жовтня на лондонському стадіоні „Арсенал" з рахунком 5:1. Ґолі забили англійці Алекс Сонг, Самір Насрі, Сеск Фабреґас, Джек Вілшер і Маруан Шамах.

Гра закінчилася нищівною поразкою донецького клюбу. Ґоль „гірники" забили наприкінці зустрічі, коли захист „Арсенала" дозволив це колишньому одноклюбникові Алвесові Едуардові, щоб відзначити його приїзд до Лондону. Крім цього, за 90 хвилин донецькі гравці створили лише один епізод біля до воріт суперників.

Наступні змагання 3 листопада знову з „Арсеналом". (*„Чемпіон"*)

УЕФА встановила крайній термін на докази про хабар

Німецьке видання „Зюддойче Цайтунґ" повідомило 23 жовтня, що член правління Футбольної асоціяції Кіпру Спірос Марангос обіцяв оприлюднити докази того, що представники України та Польщі підкупили членів УЕФА, аби ті надали можливість провести Евро-2012 саме в цих країнах. Згідно з повідомленнями в газеті, п'ятьом представникам УЕФА заплатили 11 млн. евро.

В УЕФА заявили, що представник кіпрської футбольної асоціяції має час до 27 жовтня, щоб надати докази своїх звинувачень. Якщо він не надасть доказів у встановлений час, йому загрожуватиме звинувачення у наклепі.

В Україні та Польщі ці звинувачення відкинули, так само, як і в УЕФА. Речник Федерації футболу України Сергій Васильєв у коментарі Бі-Бі-Сі назвав звинувачення цілковитою нісенітницею і сказав, що коментувати їх „недоречно".

Міністер спорту Польщі Адам Ґерш назвав заяви про підкуп „наклепом, який не заслуговує на жодні коментарі".

Генеральний секретар УЕФА Джані Інфантіно, якого цитує німецька газета, сказав, що вперше чує про подібні звинувачення і взагалі не знає, хто такий С. Марангос. Втім, він додав, що якщо у когось є якісь питання, двері УЕФА відкриті, і організація їх розгляне.

Ці звинувачення з'явилися після повідомлень про те, що Еспанію, Портуґалію і Катар звинувачують у змові у процесі голосування за визначення місця проведення Чемпіонатів світу 2018 і 2022 років. Це розслідування проводиться в рамках ширших звинувачень у порушенні правил ФІФА на присудження заявок на проведення футбольних змагань. (*Бі-Бі-Сі*)

ПРО ЦІКАВЕ І ПРИЄМНЕ

Хрестик до хрестика – буде портрет

Майстер Юрій Савка навчає дітей вишиванню хрестиком.

ЛУЦЬК. – Історію України вирішив вишити Юрій Савка з Луцька, котрий за 15 років творчої праці створив вишивану ґалерію знаменитостей „Штрихи історії України у вишиваному портреті“. Ю. Савка почав вишивати у 1996 році, на шостому десятку літ, коли в Луцьку експонувалася виставка о. Дмитра Блажейовського, визнаного майстра вишивання ікон.

Тепер у колекції Ю. Савки налічується понад 150 портретів, вишитих хрестиком.

Найдовший у світі автограф

Олександр Шустерук біля найдовшого у світі автографа.

НЕТІШИН, Хмельницька область. – У місті встановлено світовий рекорд з довжини автографа. Віднині його довжина становить 1,170 метрів.

Величезний колективний автограф складається з 3,595 підписів, залишених працівниками Хмельницької атомної електростанції.

Автором ідеї кореспондент газети „Перспектива“ Олександер Шустерук з Острога, котрий з групою ентузіястів протягом трьох місяців втілював задум у реальність.

Микола Мастій частує кользою

ВОЛОДИМИРЕЦЬ, Рівненська область. – Начальник управління аґропромислового розвитку районної адміністрації Микола Мастій ріпакову кользу навчився готувати в рідному селі Святець на Житомирщині, де мешкає його мама. Кользу виготовляють з дикого ріпаку, який рідко зустрічається, а село Святець, можливо, єдине в Україні, довкола якого росте дикий ріпак.

На відміну від звичайного, який на смак доволі гіркий, дикий ріпак солодкуватий, має приємний аромат. Насіння його перетирають – і виходить щось подібне до рідкої каші, адже ріпак „пускає“ олію. Для картоплі, особливо печеної, це напрочуд смачна приправа.

М. Мастій на обжинках частував людей кользою і печеною картоплею. Сподобалося…

Микола Мастій частує кользою.

Найдовша в Україні весільна фата

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. – 157 метрів довжини має найдовша українська весільна фата, виготовлена у Харкові. Вона на 50 метрів довша від попередньої фати, яка вважалася рекордною в Україні. Цьогорічне досягнення зафіксовано 24 серпня у Хмельницькому, де на „Алеї закоханих“ відбувся традиційний фестиваль наречених.

Шукав скрипаль у Карпатах ялину

Сергій Поліщук з скрипкою з карпатської ялини.

СТЕПАНЬ, Рівненська область. – Скрипку чеського виробництва, виготовлену на зразок витвору Антоніо Страдиварі, успадкував ще у дитинстві вчитель музики Сергій Поліщук.

Коли ж інструмент „зістарився“, вирішив самотужки її розібрати і заново скласти. Саме так він захопився виготовленням скрипок і вже зробив їх 40.

Щоб скрипка жила сторіччя, треба знайти смереку, в яку влучила блискавка. С. Поліщук таке дерево шукав три роки у Карпатах. Врешті знайшов ялину, яка росла на висоті 250 метрів над рівнем моря. Чим вище, тим кращий голос скрипки.

В музеї – про старі вулиці

РІВНЕ. – У краєзнавчому музеї започатковано проєкт „Виставка однієї вулиці“, за яким відбуваються презентації історії вулиць міста. Першою стала вулиця Симона Петлюри, яка раніше мала назву Аптекарська.

На виставці було представлено сотні давніх фотографій, речей і документів.

Нинішня вулиця Симона Петлюри на старій поштівці.

Добірку новин підготував Євген Цимбалюк

МАЛЬОВНИЧА УКРАЇНА

Одна з найдавніших церков

Містечко Глиняни, що в Золочівському районі на Львівщині, має рідкісну греко-католицьку дерев'яну церкву Успіння Пресвятої Богородиці. Вона – одна з найстаріших дерев'яних церков Галичини кінця XIV ст. В світі таких давніх церков нараховується шість: дві в Україні, дві – в Польщі, по одній в Чехії та Угорщині.

Кажуть, що в церкві молилися за щасливу долю українського народу гетьмани Богдан Хмельницький та Іван Мазепа. Б. Хмельницький навіть посадив тут два ясени.

Пережила церква страшну пожежу 1867 року, коли з дерев'яних будівель залишилась одна на все містечко. Найбільша цінність храму – образ Розпяття Ісуса Христа, який оновився на Свят-вечір в 1935 році. Може, дякуючи саме цій іконі містечко обходять зливи, повені та інші подібні явища. Не покидає мешканців села і настоятеля храму о. Дмитра Майкута надія на реставрацію церкви. Є цікаві думки, щоб зміцнити старенькую церкву і залишити на спадок поколінням. Минулого року вже уклали угоди з реставраторами.

Церква Успіння Пресвятої Богородиці в Глинянах.
Фото: Олександер Костирко

Настоятель церкви Успіння Пресвятої Богородиці о. Дмитро Майкут серед прихожан.

Про ікону о. Д. Майкут береже переказ, що її подарував глинянській церкві Б. Хмельницький 1648 року, готуючись до штурму Львова, коли гетьман відпочивав на подвір'ї храму. Проте науковці відносять ікону до XVIII ст. За спогадами мешканців, найбільші дива, пов'язані з іконою, почалися 1936 року, коли вона почала випромінювати дивне світло. Відомості про оновлений образ були передані до Риму. Тодішній Папа Римський Пій Х надав глинянському храмові дозвіл проводити відпусти кілька разів на рік. Протягом 1936-1939 років у храмі сталося близько 3,000 оздоровлень.

Пережила церква радянську владу з усіма її негараздами. У ній діяв музей килимарства, але люди усе ж приходили сюди молитися.

Олександер Костирко,
Черкаси

Волинське село Збитинь над річкою Збитинькою

У селі Збитинь колишнього Дубенського повіту я запитав думку місцевих мешканців про походження назви села. Церковний касир Лариса Пилип'юк пояснила назву села побоєвищем на його місці, яке козаки влаштували татарам, а козацькі коні копитами збили всі трави, а звідси від слова „збити" і пішла назва.

Олександер Тишковець виводить назву від слова „збивати", тобто лісоруби, які приплили по річці, оселилися тут і збили перші дерев'яні хати, а від того й „збитинь".

На думку автора, село виводить свою назву, як і сама річка, яка свої витоки розпочинає з трьох окремих джерел, від слова „збитки", яких вона завдавала своїми бурхливими водами в давнину першим поселенцям, котрі осіли тут на родючих землях серед дрімучих лісів. Річка Збитинька довжиною в 55 кілометрів творить у своєму бігу цілий ряд ставків.

Перша писемна згадка про село походить з XVI ст., коли воно належало до князів Острозьких, але знайдені тут кам'яні знаряддя праці свідчать, що ця місцевість була заселена ще в сиву давнину.

Оселя поступово розросталася, і вже на кінець XIX ст. у ній було 38 дворів і 313 жителів, які займалися сільським господарством. Місцевий шляхтич Шимовський своїм коштом вибудував храм Покрови Пресвятої Богородиці (1711 рік) на місці попереднього. В церкві є високомистецький двоярусний іконостас роботи місцевих майстрів, була багата книгозбірня і архів, де зберігалися метричні книги з 1779 року, давні богослужбові книги, дарча грамота шляхтича Шимовського.

Давні кам'яні хрести біля входу до храму Покрова Пресвятої Богородиці в селі Збитинь. *Фото: Володимир Рожко*

Дзвіниця має чотири дзвони роботи дубнівських людвисарів. Найбільший з них – з XVIII ст. Ці вироби людвисарного церковного мистецтва Волині мають свою цікаву і трагічну історію. Великий дзвін німці 1943 року хотіли забрати на металобрухт, але парафіяни заховали його в землі у сусідньому селі Клинці, приписаному до храму. Завдяки колишньому старості церкви Федорові Павловському, який 32 роки старостував у святині, вдалося віднайти закопаний дзвін і перенести на дзвіницю храму.

Свідками козацької доби в Україні є кам'яні хрести біля входу до храму, які належать до XVII-XVIII ст., а також три кургани. Один з них був розкопаний колгоспними діячами, а два інші покопані „дикими археологами", які шукали в них цінностей.

Храм нині реставрують, замощують дорогу до нього, щоб гідно зустріти 300-ліття святині.

Серпневий недільний ранок привів мене на вулиці Дубно. Дорогу від Луцька до цього княжого міста над річкою Іква заповнив я спогадами про попередні наукові подорожі до цього регіону.

З документальних джерел я довідався, що храм Покрови Пресвятої Богородиці належить до семи найдавніших дерев'яних святинь Дубенщини. Я вирушив до храму пішки через гори. Розглядав і милувався неповторною панорамою Крем'янецьких гір, що величаво піднімалися над полями і пасовищами.

Нарешті село. Дорога викладена з каміння, місцями – великі вибої, згубні для сучасного автотранспорту. На каменях набиваю і собі ноги, розглядаючи залишені самотні будинки в селі. Воно справді вимирає. На центральній вулиці села, біля колишніх колгоспних стаєнь, є два джерела, і одне – південніше церкви. Вони кладуть початок річці Збитиньці. На вулиці зустрічаю старосту церкви Ананія Пвловського і касира Л. Пилип'юк. Вони стали моїми помічниками у наукових пошуках. Ідемо до храму. Його оточує вікова мурована з дикого місцевого каменю огорожа, яка, як і сама святиня, простояла віки. Предавня вхідна арка, такі ж ворота. І ось ми вже на церковищі. Праворуч від входу – два тесані кам'яні хрести. Викарбувані написи знищив час.

Церква зроблена з добірного дерева без жодного цвяха, тому й простояла віки. За вівтарем – могила о. Нікандера Рафальського з відомого священичого роду, який тут був настоятелем 50 років.

В середині храм гарно розмальований, ікони – у вишитих рушниках, двоярусний іконостас, у який невідомий майстер художньої оброби деревини вклав не лише знання і здібності, а й свою душу. Тонка мистецька художня різьба з шістьма округленими мініатюрними іконами святих.

Багато предметів сакрального мистецтва в храмі загинуло в двох світових війнах. Все найцінніше з наказу московської влади було вивезено до Росії.

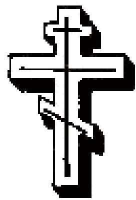
На дзвіниці – великий масивний дзвін з рельєфним зображенням Богородиці з Дитятком і апостола Павла.

Храм з 1994 року на одноголосне бажання вірних належить до Української Православної Церкви Київського патріярхату. Його настоятелем нині є о. Володимир Левицький. Він і його дружина Ірина є випускниками Волинської духовної семінарії. У церкві є гарний хор з 13 різного віку вірних, ними керує Катерина Савчук. У парафії – 130 осіб.

Збереглася у церкві оригінальна карта церковних земель і села з 1875 року, а також листи 1905 року і 1920-их років, писані церковнослов'янською і польською мовами.

Село Збитинь і річка Збитинька промовляє до нас багатим минулим і неповторним сьогоденням

Володимир Рожко,
Луцьк

Ділимося сумною вісткою, що
20 жовтня 2010 р. у Бінґгамтоні, Н. Й.
відійшла у Божу вічність

СВ. П.

ГАЛИНА КУЩ ГАВРАСЬ

нар. 18 жовтня 1929 р. на Полтавщині, Україна.

Галина Кущ мала чудове дитинство з батьками та трьома братами до часу, коли совєти зайняли Україну. Родина Кущів вирішила втікати з України на захід, коли Галинин батько був арештований. Остаточно родина Кущів зупинилася в Сао Пауло, Бразилія. У Бразилії Галина вийшла заміж за Івана Гавраса, родом з України. Переконане друзями молоде подружжя з маленьким сином Юрієм виїхали до США та поселилися у Філядельфії. Тут народилася їхня доня Світлана (Susan). Галина стала кравчинею та відкрила своє підприємство у Філядельфії, де шила шлюбні та церемоніяльні сукні. Так працювала понад 50 років до відходу на пенсію у віці 79 років.

Віддана Українській православній вірі, Галина активно працювала для Української церкви св. Марії, як голова церковного комітету. Галина також допомагала в українській школі, щоб передати дітям багату українську культуру. Галина любила подорожувати. Вона говорила 5-ма мовами та відвідала багато країн та збирала різні скарби з цілого світу. Галина недавно переїхала до Бінґгамтону, Н.Й., щоб бути з сином Юрієм, його дружиною Барбарою та внучками Бріяною і Алисою.

З великим жалем прощаємо Галину, ділову людину, люблячу маму, особливу бабцю (НАНУ), горду та ретельну особу з великим почуттям витончености.

Молитви над домовиною відбулися в понеділок, 25 жовтня 2010 р. в Chopyak Scheider Funeral Home.

Похоронні відправи відбудуться в суботу, 30 жовтня 2010 р. о год. 10:30 ранку в Українській православній церкві св. Андрія та на цвинтарі у Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Її Пам’ять!

Ділимося сумною вісткою, що у вівторок,
28 вересня 2010 р. відійшов у вічність
наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і БРАТ

СВ. П.

ІВАН СТЕЦУРА

нар. 16 квітня 1926 р. в селі Лисятичах,
Стрийського р-ну, Львівської обл.

ПАРАСТАС був відправлений в п’ятницю, 1 жовтня 2010 р. в похоронному заведенні Kolodiy-Lazuta.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 2 жовтня 2010 р. в Українській Катедрі св. Йосафата в Пармі, Огайо і відтак на цвинтарі св. Андрея в Пармі Огайо.

Залишилися в глибокому смутку:

дружина – ІРЕНА з дому ПРИБЕГА
син – ІВАН РОМАН СТЕЦУРА
брат – МИХАЙЛО СТЕЦУРА з дружиною ІРЕНОЮ
братова – ВАРВАРА (дружина покійного брата ЯРОСЛАВА) з родиною
брат – д-р СТЕФАН СТЕЦУРА
кузинка – АННА ДАНИЛИШИН з мужем МИКОЛОЮ і родиною
кузин – МИХАЙЛО ДАРМОХВАЛ з дружиною ЛЮБОЮ і родиною
кузинка – СТЕФАНІЯ ПАСЕЛЬСЬКА з мужем СЕМЕНОМ і родиною
кузинки – ОКСАНА і ДАРКА БАЙКИ
та ближча і дальша родина в Україні.

Вічна Йому пам’ять!

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого найдорожчого і незабутнього
МУЖА, БАТЬКА, ДІДА, БРАТА і ЗЯТЯ

СВ. П.

РОМАНА ГРАБА

відбудуться Заупокійні Служби Божі в:

- церкві св. Івана Хрестителя у Випані, Н. Дж., 13 листопада 2010 р. о год. 5-ій по пол.;
- Соборі Входу в Храм Пресвятої Богородиці, 13 листопада 2010 р. о год. 4-ій по пол.

Рідних і Знайомих просимо о молитви за душу Покійного.

Вічна Йому Пам’ять!

Дружина Аврелія з Родиною.

У сороковий день відходу на вічний спочинок
нашого найдорожчого тата, дідуся і вуйця

СВ. П.

Василя Никифорука

Поминальні Служби Божі

будуть відправлені в:

- Церкві св. Юра, Ню-Йорк;
- Церкві св. Юра, Львів;
- Церкві Успіння св. Богородиці, Городенка;
- Катеді Воскресіння, Івано-Франківськ;
- Базиліці св. Петра, Ватикан;
- Церкві свв. Володимира і Ольги, Чікаґо;
- Церкві св. Миколая, Вініпеґ;
- Церкві св. Михаїла, Йонкерс;
- Катедрі св. Володимира, Стемфорд;
- Церкві св. Андрея, Гемптонбурґ.

Помолімся в цей день за Його вічний спочинок.

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає